

SIUMUT

ET SELVBÆRENDE GRØNLAND

POLITISKE MÅL

2020 - 2023

POLITISKE MÅLSÆTNINGER

Nuuk november 2020

INDHOLD

VI ARBEJDER FOR DANNELSEN AF VORES EGEN STAT.....	6
ØKONOMISK POLITIK.....	8
DEN GLOBALE VERDEN	11
ARBEJDSMARKED.....	12
HANDEL.....	14
Handel i hjemmemarkedet.....	15
ERHVERV	16
PRODUKTION	17
LEVENDE RESSOURCER	18
FISKERI	20
FANGST	22
LANDBRUG OG HUSDYRHOLD	24
MILJØ OG NATUR	25
ENERGI	27
KOMMUNIKATION.....	28
PASSAGER- OG GODSTRANSPORT	29
TURISME	31
BOLIGER OG BYGGER.....	32
MINEDRIFT OG FOSSILE BRÆNDSTOFFER	36
FLEXIBEL OG SAMMENHÆNGENDE UDDANNELSE.....	39
FØRSKOLE	41

FOLKESKOLEN	42
ERHVERVSUDDANNELSER	43
FORSKNINGSBASEREDE UDDANNELSER	45
FAMILIER.....	46
SUNDHED.....	47
BØRN OG UNGE	50
DE ÆLDRE	52
DET SOCIALE OMRÅDE	53
PERSONER MED HANDICAP	55
FOREBYGGELSE OG BEHANDLING	57
NATIONALE SKIKKE – KULTUR	59
IDRÆT	61
TRO	62
KOMMUNER	63
OFFENTLIG ADMINISTRATION	65
SELVSTYRE EJEDE VIRKSOMHEDER.....	66
PRIVATISERING	67
RETSVÆSENET.....	68
FORANSTALTNING OG KRIMINALFORSORG	68
POLITI.....	68
UDENRIGSFORHOLD	70
FORSVAR – REDNINGSTJENESTE.....	73
BEREDSKAB - BRANDVÆSEN.....	75

SIUMUTS GRUNDLÆGGENDE MÅLSÆTNINGER

At skabe et homogent, aktivt og livskraftigt samfund, hvis borgere er deres ansvarlighed som ét samfund bevidst.

At skabe Vores samfund, som gennem ansvarsfuld udnyttelse af Vort Lands egne ressourcer, samt gennem nødvendige tilførsler udefra formår, at stå på egne ben.

At skabe Vort velfærdssamfund ud fra lige vilkår og som giver lige muligheder for alle.

At skabe et samfund i Vort Land igennem ligestilling uanset fødested, køn eller religion.

At skabe et samfund som er økonomisk og politisk uafhængigt.

At styrke en åben og demokratisk ledelse i Vort Land.

At give borgere i Vort samfund de bedste muligheder for, at udvikle sig med ansvarlighed, sundhed og frihed som de bærende værdier.

At man ud fra bæredygtigheds principper bevarer miljøet og de levende ressourcer i Vort Land.

At skabe Vort samfund ud fra et uddannelsessystem, der internationalt set er konkurrencedygtigt.

At værne om menneskerettighederne i Vort Land.

SIUMUT

Siumut blev stiftet som parti i dagene 28, 29 og 30. juli 1977 i Upernaviarsuk i nærheden af Qaqortoq. Siumut er en politisk bevægelse med rod i den brede grønlandske befolkning.

Bevægelsen lagde grobund for et organiseret opgør med den danske kolonialisme i Grønland.

Siumuts idégrundlag er ikke, en fastlåst forestilling om en bestemt samfundsorganisation.

Det er et menneskesyn, og en idé om, et samfund af frie, aktive, samarbejdende borgere - et fuldt gennemført politisk og økonomisk demokrati, hvor der er social retfærdighed, ligeværdighed og frie muligheder for kulturel udfoldelse, hvilket er med til at skabe et grundlæggende godt menneskesyn.

Klare mål og vilje til kompromis er to sider af samme sag. Det indebærer, at det interne medlemsdemokrati i bevægelsen må prioriteres højt.

En politisk bevægelse med mange tilhængere, grundfæstede holdninger og veldefinerede mål har netop styrken til at formidle samarbejde med andre.

Det er Siumuts målsætning at skabe et velfærdsbaseret samfund, et kollektivt samfund, som er tilpasningsdygtigt, som hele tiden udvikler sig, som har respekt over for miljøet og som udnytter det som naturen har at tilbyde og som deltager i verdenssamfundet som internationale borgere.

TILLID TIL MENNESKET – TRO PÅ FREMTIDEN

Siumuts grundliggende ideologi baserer sig på den demokratiske socialisme. Siumuts mål er at frigøre mennesket, sikre dets tryghed og give det mulighed for frit at bestemme sit liv i ansvarlighed over for sig selv, over for fællesskabet, over for naturen samtidig med, at man føler ansvar for de kommende generationer.

Menneskets værdighed skal respekteres. Derfor værner vi om retssamfundet og de grundlæggende menneskerettigheder.

Enhver borger skal have ret til medbestemmelse i sin egen hverdag og om samfundets organisering på alle niveauer. Vi vil et samfund, hvor der er plads til alle og brug for alle og hvor ingen holdes ude.

VI ARBEJDER FOR DANNELSEN AF VORES EGEN STAT

Siumut har med har stået i front i arbejdet med at indføre og færdiggøre Hjemmestyret lige siden etableringen af Grønlands Hjemmestyre i 1979 og desuden har Siumut beholdt ledelsen af landet og har indført Selvstyret i 2009. Siumut ser Selvstyreordningen som en overgangsordning til den endelige selvstændighed, derfor har Siumut også førertrøjen på i forbindelse med forberedelsen af dannelsen af en grundlov, en lov som Kalaallit selv står for og som de selv udformer.

Siumut mener at der skal være respekt om at det vort samfund har ret til at bestemme over egne forhold. Det er Siumuts mål at Vort Land bliver en selvstændig stat og at vi i samtlige forhold der vedrører os, tager det fulde ansvar – uden at styres af udefrakommende, der ser sig selv som høvdinge.

Grundlovkommissionen er netop nu i færd med at udarbejde vores kommende grundlov, under Siumuts ledelse. Siumut arbejder for at det Grønlandske folk selv skal bestemme hvilken form for stat vi ønsker at danne og hvordan denne skal formes, og dette vil grundfæstes i den kommende grundlov.

Siumut vil samarbejde om at løbende orientere og debattere arbejdet mod statsdannelsen, ligesom Siumut vil arbejde for, at der arrangeres en konferende om statsdannelsen.

Der skal nedsættes et særligt samarbejdsorgan omkring vores lands overtagelse af ansvarsområder fra Danmark, og organet vil vurdere rækkefølgen for overtagelser og tidsfæste disse.

Flagbestemmelser skal forberedes til statsdannelsen.

Da grønlanderne er en del af de Arktiske folk, vil Siumut arbejde for at de Arktiske lande i fællesskab udarbejder en strategi for dyreliv og natur.

Siumut ønsker, at vi - Grønlands befolkning får frihed og retten til selv at tale Vort Lands sag med andre lande - uden at blive dikteret og kontrolleret af andre.

Siumut ønsker at skabe et velfærdsbaseret samfund som kommer alle til gode og som giver lige muligheder.

Siumut ønsker at skabe et samfund i Vort Land igennem ligestilling uanset fødested, om du er mand eller kvinde, eller religion, eller uden hensyntagen til etnicitet.

Et moderne velfærdssamfund med frihed og tryghed for alle borgere vil kun udfolde sig, når alle føler et ansvar for sin egen tilværelse, for familien og venner, for naboer og arbejdskammerater, og for det øvrige samfund.

Der skal ske en opfølgende indsats for Forsyningskommissionens betænkning "Vi forstår fortiden - Vi tager ansvar for nutiden - Vi arbejder for en bedre fremtid".

Lighed indebærer også lige ret til uddannelse for alle - både faglig og boglig uddannelse uanset indkomst og bopæl - og lige ret til arbejde ud fra egne forudsætninger. Lige muligheder skal være demokratiets grundvold ud fra ideen om alle menneskers ligeværd.

Vi er en forholdsmæssig lille befolkning og det anerkender vi og indretter samfundet efter således at alle kan bruge deres færdigheder efter deres ønsker, men at det ikke må gå ud over vores kollektive ånd.

ØKONOMISK POLITIK

Enhver finanspolitisk initiativ skal sigte på et økonomisk selv bærende og økonomisk uafhængig Grønland. Dette skal opnås gennem en målrettet indenlands og eksportproduktion. Vi skal i finanspolitikken sikre, at befolkningen har sikre økonomiske vilkår, ligesom vi løbende skal arbejde for at forbedre vilkårene.

Enhver ressource i vores land er samfundets ejendom. Udnyttelsen af vore ressourcer skal være grundlaget for hele samfundets økonomi. Vores land og dets befolkning skal sikres størst mulig indtægt ved handel med landets levende og ikke levende ressourcer.

Her i landet skal udvikle et flerstrengt erhvervsliv der baseres på fiskeri, landbrug, industri, råstofindustri, turisme samt landets særegne ressourcer, såsom vand, is, sten m.v.

Produktionen og erhvervslivet her i landet skal være internationalt konkurrencedygtig, og man skal bestræbe sig for at disse har konkurrencedygtige omkostningsstrukturer.

Fiskernes samt fiskeriets og fiskeindustriens økonomi skal forbedres markant i de kommende år. Dette skal ske gennem reformering af kvotetildelinger og gennem øget produktion af helfabrikata samt gennem reform af eksporthandelen.

Siumut vil arbejde for, at analysearbejdet med at nogle af selskaberne eksporterer deres varer til datterselskaber i Danmark, med priser der blot dækker deres omkostninger.

Siumut arbejder for at landets regioner udvikles i mere ligeligt. Med udgangspunkt i muligheder i hovedbyerne, skal der arbejdes på at skabe lige vilkår til alle borgerne, ligesom vi arbejder på, at der skal være mulighed for direkte bankbetjening.

I samarbejde og inddragelse af kommunerne, skal der udarbejdes grundlag for at kunne vurdere bostedernes udviklingsmuligheder. Man skal lægge udviklingsplaner for bygder med inddragelse af alle implicerede parter.

Samtlige offentligt ejede selskaber skal have afdelinger i alle regioner, og decentralisering skal løbende vurderes.

I de kommende år skal vores lands samarbejde med Danmarks Nationalbank styrkes på det politiske niveau, dette i sammenhæng med forberedelsen af statsdannelsen.

For at sikre lige økonomiske vilkår og solidaritet – også blandt kommunerne – skal uligheden i økonomien i samfundet løbende vurderes.

Da valutaens styrke og købekraft er tæt forbundne, skal man sikre at løn- og prisniveauet ligger på et forsvarligt niveau. Lønniveauet skal fastsættes ud fra vores lands betalingsevne og leveomkostninger; det skal sikres at arbejdet altid skal kunne betale sig.

Siumut vil arbejde for at indføre 37,5 timers arbejdsuge, uden at sætte landets økonomi i fare, dette indføres såfremt det ikke nedsætter effektiviteten.

Alle arbejdere og lønmodtagere i landet kan få en alderspension i deres alderdom. I forbindelse med indførelse af tvungen opsparing til alderdommen, skal procedurer for indbetalinger fastsættes i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Siumut vil arbejde for at starte en løbende borgeroplysning om økonomi.

SKATTER

Man skal benytte sig af den mest fleksible og billigste beskatningsmetode og man skal værne om at penge sendes ud af landet. Personfradraget skal løbende vurderes i forhold til eksisterende forhold. Opsparinger til f.eks. opstart af virksomhed og til køb af bolig, skal kunne trækkes fra i skat.

For at sikre at vores land får større skatteindtægter skal man arbejde for at indføre kildelandsskat, således at vores lands ressourcer som har opnået en værdiforøgelse uden for vores land, kan være til gavn for vores land.

Man skal kunne fastsætte en maksimal forskel på kommuneskatter. Fælleskommunal udligningsordning fortsætter som hidtil, når færre indtægter sker på grundlag af manglende muligheder. De enkelte kommuner har ret til selv at kunne fastsætte deres skatteprocent.

For at sikre en retfærdig ordning skal den kommunale udligningsordning skal vurderes nøje. Man skal arbejde for, at inddrivelsesområdet tilbageføres kommunerne for at udføre inddrivelsesarbejdet borgernært.

Selskabsskatten skal fastsættes så det bliver attraktivt at opstarte arbejdspladser her i landet, ligesom vi skal være konkurrencedygtige til de lande vi normalt sammenligner os med og de lande vi samarbejder med.

For at sikre at vores land får mest mulig gevinst fra vores ressourcer, skal der fastsættes en nøje vurderet afgift af de varer der produceres fra landets ressourcer.

For at mindske afhængighed af indtægter fra afgifter, skal afgifter på varer nedsættes i takt med stigende indtægter til landet, ligesom de varer der er vigtige for erhvervslivet og folks dagligdag skal vægtes ved fastsættelser af afgifter.

Fastsættelser af afgifter på varer, aktiver og lignende skal tage udgangspunkt i befolkningens levevilkår.

DEN GLOBALE VERDEN

Udveksling af varer, arbejdskraft uddannelse, kultur og økonomi er essensen i den globaliserede verden, i takt med stigende og fleksibel fælles økonomi blandt forskellige lande. Derfor skal vi forvente at denne grundspætning vil vokse også i betydning.

At være en del af den globaliserede verden vil være udfordrende og kan ramme på økonomi såvel samt på andre områder. Derfor er vigtige initiativer, såsom løbende styrkelse af tilpasning af arbejdskraftens kvalifikationer og virksomhedernes evne til at øge deres omsætning. Derfor mener Siumut at vi skal fastsætte en handlingsplan om vores deltagelse i den globaliserede verden, idet vi ad denne vej kan skabe muligheder ud fra vores lands interesser.

ARBEJDSMARKED

Siumut stræber efter, at alle skal have adgang til et passende arbejde. Arbejdsbarkedets parter samt implicerede parter skal sikre at der er passende arbejdsstyrke til rådighed i vores land, dette for at sikre at de eksisterende erhverv og nye erhverv har adgang til den nødvendige arbejdsstyrke.

I samtlige kommuner skal der arbejdes på, at der altid skal være mulighed for, at borgerne kan højne deres uddannelsesniveau.

Siumut arbejder til enhver tid målrettet på, at hjemmehørende grønlændere har førsteprioritet ved besættelsen af ledige jobs, idet det ikke er på sin plads, konstant, at tilkalde arbejdskraft udefra, hvorfor de kommunale arbejdsanvisningssteder, der behandler ansøgningerne omkring den udefrakommende arbejdskraft forbedres, hvilket Siumut endnu engang vil arbejde hen imod.

Det skal være en forpligtelse at benytte sig af en elektronisk registrering af ledighed via en hjemmeside.

Det skal være forbudt at benytte socialdumping som nogle virksomheder benytter sig af her i landet, og i de kommende år skal der ske udredning for justering af lovgivning for øje.

Svarfristen for virksomheder, der har søgt om tilkaldt arbejdskraft og som er på 14 dage, skal forlænges til 4 uger. Når der ansættes en person med specialviden udefra, skal det sikres at lokale får undervist i denne specialeviden og når den lokale har fået den efterspurgte viden, skal ansættelsen betragtes som fuldført.

Der skal være en uddannelsesmulighed og beskæftigelsesmulighed for alle vore unge, og for at nå dette vil Siumut intensivere sin indsats, for at sikre, at samtlige der går ud af folkeskolen kan komme videre.

Enhver der er ramt af arbejdsløshed skal hurtigst muligt tilbydes videreuddannelse eller arbejde, med behørigt hensyn til de krav der stilles og den pågældendes evner. For at få de arbejdsløse hurtigt i gang igen, er det af allerstørste nødvendighed at tilbyde de nødvendige kurser, med henblik på, at finde et nyt arbejde.

I samarbejde med arbejdsmarkedets parter skal forhindringerne i at kunne flytte til en anden by og starte på et nyt job skal undersøges og løses.

Man skal stille krav om, at selskabernes hovedkontorer skal have hjemsted i vores land, ligesom der skal stilles krav om at ledelserne eller dele af ledelserne af selskaberne skal være grønlændere.

Sygedagpenge skal være i forhold til omkostningsniveauet her i landet. Der skal arbejdes for at stifte en A-kasse ordning her i vores land.

Virksomheder som er innovative, som er tilpasningsdygtige og som højner kvaliteten skal prioriteres, ligesom teknologiske hjælpemidler, skal tages i brug til innovativ produktion og forædling og international kommunikation.

Der skal opstartes en særlig indsats for at få de unge der er uden uddannelse og beskæftigelse aktiveret.

Ved udvikling af de eksisterende erhverv og når der skabes nye erhverv, skal der altid tages hensyn til, at arbejdskraften skal tilpasses de ændrede vilkår således at de hjemmehørende ikke sakker agterud og stadig kan bruges på arbejdsmarkedet, dette er gældende indenfor råstofindustrien, olieindustrien, smelteværker indenfor aluminiumsindustri og ved etablering af andre smelteværker m.m.

INTEGRATION

Vores fællesskab som grønlandere beror på identitet, kultur og sprog. På vores vej mod en selvstændig Stat er uddannelse og udvikling det centrale.

Det er nødvendigt med etablering af særlige tiltag for at integrere den udefrakommende arbejdskraft som bosætter sig i landet:

- For dem der har behov for det at lære det grønlandske sprog, dansk eller engelsk
- Undervisning i den grønlandske kultur, historie og forståelse for det samfund de befinder sig i

Derfor vil Siumut lave en sproglov med henblik på integration – enhver der bor i Grønland skal have mulighed for at lære grønlandsk, dansk og engelsk; ligeledes skal der være mulighed for at lære om vor kultur og levevis.

Integration sker ikke kun være på det sproglige niveau, men også arbejdsmæssigt og på andre områder.

Med henblik på tilflyttere udefra og den lovmæssige kontrol hermed, vil Siumut arbejde hen imod, at vi selv overtager den nødvendige lovgivning, hvorfor forhandlinger med den danske regering herom skal iværksættes.

Tillid til mennesket – tro på fremtiden.

HANDEL

Siumut finder det vigtigt at samhandlen med andre lande øges. Samarbejdet med Canada, USA og Island skal gøres større, men også for at holde omkostningsniveauet så langt ned som muligt. Vi skal sætte som mål at vi ved at benytte os af vore veluddannede kan oprette nye repræsentationer i Canada og på Island, ligesom vi allerede har gjort det i USA.

Med tanke på samhandlen finder Siumut det vigtigt, at vi med udgangspunktet i de lande vi samarbejder med og det de kan tilbyde os og det vi har brug for kan arbejde på udveksling af medarbejdere.

Vort Lands og EU's handels- og fiskeriaftaler skal til stadighed fornyes, samtidig med at vi også på andre områder bør udvikle vores samarbejde med EU.

Hvis Vort Lands medlemskab af WTO skal udnyttes maksimalt, så vil det være naturligt at få undersøgt hvilke ulemper dette medlemskab har.

Et eventuelt medlemskab af NAFTA skal nøje undersøges og vurderes nærmere.

For at sikre selvforsyning og nedbringe importen af varer udefra, så kan man for de varer der konkurrerer med vore egne varer, være åbne overfor at pålægge afgifter på importerede varer, med det formål at beskytte handlen i Vort Land og samtidig øge eksporten.

De lande der opretholder embargo overfor enkelte af vore handelsprodukter, eller som via højtbelagte importafgifter begrænser vores handel med udlandet - disse lande kan kontaktes på højt politisk niveau eller via vore repræsentantskaber til dialog og forhandling, med henblik på at løse restriktionerne.

Det haster med at få gang i vores handel med is og vand hvilket skal prioriteres, hvorfor det er vigtigt at få kigget på de svagheder og stopklodser som er der forbundet med produktion af is og vand til eksport, ved at etablere nærmere analyser. Vand er en vigtig ressource, som vi skal tjene mange flere penge på, hvilket Siumut vil bane vej for.

Der skal straks tages initiativ til at udnytte den nye havn i Nuuk bedre, sådan at vi laver mere direkte handel med de lande vi eksporterer vores varer til, og dermed kan sikre øget gevinst.

Muligheden for at sælge og reklamere for vores kultur meget bedre udadtil foreligger i dag, hvorfor Siumut vil arbejde grundigt for, at rammerne hertil er i orden, herunder vil Siumut bane vejen for, at vi kan lave flere selvstændige filmproduktioner i Vort Land.

Handel i hjemmemarkedet

Mulighederne for samhandel mellem offentlige og private virksomheder skal til stadighed gøres lettere, f.eks. ved regulering af transportudgifter, afgifter, samt ved løbende tilpasning af de skattemæssige forhold. Loven om afgifter skal realiseres.

Varmeforsyningen skal være mere stabil de forskellige steder, ligesom priserne i de forskellige områder og i islægsområder skal sikres, hvilket gøres ved reformere vareforsyningen.

Forbrugerrådene og de kommunale forbrugerudvalg skal reformeres for at sikre, at deres kompetencer står mål med de daglige arbejdsopgaver og nutidige kvalitetskrav.

ERHVERV

Det er Siumuts erklærede mål at udvikle et Erhvervsliv baseret på flere søjler, der er fuldt konkurrencedygtigt med andre lande. For at sikre det økonomiske fundament for erhvervslivet, bliver der flere bærende søjler, hvilket også betyder, at det skal være lettere og mere komfortabelt, at drive en virksomhed.

Fiskeri, Industri, minedrift og Turisme er Grønlands bærende økonomiske søjler. Derfor er det nødvendigt at øge at udviklingen inden for landbrug og husdyrhold, samt på kulturområdet – især filmområdet.

Der skal arbejdes hen i mod at vi her i landet får et filminstitut som skal være en gate ind i landet for udenlandske filmhold der ønsker at lave film. Lovgivning for området skal udarbejdes.

Enhver borger der har vilje til at drive en virksomhed, skal have mulighed herfor. Der skal banes vej for at de mange midler der benyttes som støtte til erhvervsformål bliver benyttet medre og at skabes bedre resultater, hvad angår landbaserede produktionsvirksomheder. I udviklingsindsatsen og i bestræbelserne for at skabe flere virksomheder, skal det offentliges målrettede støtteinitiativer udvikles.

Det offentlige kan drive virksomheder, dog skal de gældende handelsregler og konkurrencelovgivningen følges.

De offentligt ejede selskaber skal for så vidt det angår ledelsen, fortrinsvis benytte sig af hjemmehørende ledere, der altid skal komme i første række i det hele taget, således, at man kan sikre sig, at den videns- og kompetenceopbygning der skabes bliver i landet og akkumuleres her.

Siumut prioriterer at forsvare produktionen i Vort Land, idet vi på denne måde sikrer os en bæredygtig udvikling, der samtidig er fuldt konkurrencedygtig med omverdenen.

Vi skal så vidt muligt bearbejde vores levende ressourcer som færdigvareprodukter, hvorved vi sikrer størst mulig værdi ved eksport. Vi kan med fordel hente masser af knowhow og erfaring fra vore nabolande.

Siumut arbejder for hjemtagelse af Levnedsmiddelstyrelsen og levnedsmiddelkontrollen fra Danmark, hvilket Selvstyreloven allerede har taget højde for.

PRODUKTION

Produktion i Vores Land skal være international konkurrencedygtig og denne skal sikres via bæredygtig omkostningsstruktur.

Det kystnære fiskeri skal sikres indhandlingssteder, der til stadighed udvikles og forbedres for, at sikre rentabiliteten i forhold til konkurrenceevnen til omverdenen samt, ved at realisere disse mål kunne opnå større selvforsyning af levnedsmidler.

Fiskeproduktion skal udføres med størst mulig værdiskabelse her i landet for øje, hvor produktion af fisk udføres som færdigvareproduktion til detailhandelen.

Siumut vil genindføre og opstarte produktionsudvalg i byer og bygder for derigennem, at sikre fiskerne, arbejderne og forbrugernes muligheder for, at gøre sig gældende i produktion og planlægning.

Der skal arbejdes for at kunne skabe små flydende produktionsanlæg på en smidigere måde.

Det er Siumuts mål, at man i samtlige regioner udfør det kystnære område, skal indoperere et mål om, at udstedelse af kvoter også skal indebære, at fisken forarbejdes på landanlæg til færdigvareproduktion, hvorved man vil få skabt velfungerende produktionsanlæg og hvor man vil støtte udviklingen hen i retning af, at skabe flere arbejdspladser og samtidig sikre, at der foretages en værdiforøgelse af fisken fra råvare til færdigvare.

Der skal ikke være monopolvirksomheder ved fiskeproduktion i landets regioner, der skal være konkurrence i alle af landets regioner.

Landingspligt skal struktureres på en mere hensigtsmæssige måde, både for kystnært- samt for havgående fiskeri, dog uden at det går ud over optimal værdiskabelse af produkter.

LEVENDE RESSOURCER

Vores overordnede politik for de levende ressourcer, som omfatter hav-og landpattedyr skal styres ud fra principperne omkring bæredygtighed.

Naturen samt de levende ressourcer skal beskyttes i en bæredygtig udvikling, på en sådan måde at de kommende generationer får udbytte og glæde heraf uden at det er mere ringe end i dag.

Det skal sikres, at forskning og analysearbejder om klimaforandringerne indvirkning på vores levende ressourcer kontinuerligt.

Ved tildeling af kvoter skal bruges viden ligestilles mere med den videnskabelige viden. Der skal udarbejdes en strategi for hvordan brugernes viden skal benyttes.

Fangsten fra de levende ressourcer skal udnyttes fuldt ud og det skal været målet at det skal komme hele landet til nytte. Dette betyder også, at de levende ressourcer som vi ikke udnytter fdt ud i dag, der skal man med henblik på en fuld udnyttelse og til glæde for samfundet iværksætte et projekt der arbejder hermed.

Ved beslutninger vedrørende udnyttelse af levende ressourcer skal fiskeres, fangeres og videnskabens viden indsamles til brug for beslutningsgrundlag. Implicerede organisationer skal høres i forbindelse med beslutningerne.

Borgerne skal have større viden om brug af ressourcer og natur. Dette sker i samarbejde med Naturinstituttet, organisationerne samt virksomhederne.

Det offentlige har myndigheden over alle levende ressourcer i vores land og har kompetence til at træffe beslutninger om disse, ligesom de også skal bane vej for, at borgernes brug af levende ressourcer sker på en etisk korrekt måde.

Styringen af vores nabolandes brug af vores ressourcer skal styres i samarbejde, der skal det sikres at vores land får en ligelig og retfærdig udbytte ressource stillet til rådighed i berørte farvande.

Naturinstituttet skal styrkes både hvad angår opgaver og økonomi. Dette skal ske i samarbejde med organisationerne og med andre lande i takt med øget brug af levende ressourcer.

Siumut vil arbejde for at vores levende ressourcer på land og til havs sundhedstilstand undersøges kontinuerligt. Vi skal undgå at sygdomme kommer ind i fødekæden. Vi kan som samfund ikke undvære vores levende ressourcer, derfor skal vi nøje undersøge vores dyr for sygdomme.

Siumut fortsætter sin indsats for løbende tilpasning af erhvervene i takt med ændringerne i klimaet, havstrømmene og i natur og miljø.

Siumut vil deltage i arbejdet for at fiskernes og fangernes viden bliver delt rundt omkring i verden.

Siumut arbejder for at Naturinstituttet får en afdeling uden for vores land.

FISKERI

Fiskeriet er landets indtægtskilde, hvorfor en løbende udvikling og tilpasning af fiskeriet er nødvendig. Vi skal bane vej for at vores lands økonomi bliver mere selv bærende gennem løbende vækst i fiskerierhvervet og gennem reform af kvotetildeling og eksport.

Alle kvotetildelinger i fiskeriet skal have som formål at styrke borgernes økonomi samt at sikre at alle bosteder i Vores Land bliver økonomisk selv bærende.

For at sikre bæredygtighed i fiskeriet, skal fiskeriet foregå ved hjælp af den nyest tilgængelige og godkendte teknologier og disse skal løbende kontrolleres.

Fiskeriet i Vores Land skal drives på en veltilrettelagt måde og gennem licenser.

Både de kystnære og havgående kvoter skal tilrettelægges med størst mulig genvist for samundet for øje, ligesom det løbende skal være et mål, at fiskeriet skal kunne være erhverv for flest mulige borger.

Man skal arbejde for at personnumre skal benyttes i forbindelse med nyanskaffelse af fartøjer.

Man skal altid sikre, at flest mulige kvoter i Østgrønland skal fiskes af hjemmehørende fiskere, ligesom der skal sikres, at Vores Land opfisker stadig stigende andel af de tildelte kvoter. Der skal gøres en særlig indsats for at styrke fiskeriet og landanlæg i Østgrønland.

Der skal foretages fiskeriundersøgelser og forsøgsfiskeri af vores store havområder, dette skal ske gennem et nyt stort forskningsskib. Ligeledes skal der i områder hvor der ikke sker fiskeri oprettes nye kvoter for at sikre at fiskeri i disse områder.

Fiskeriet skal drives gennem de lokale fiskere får forrang. Fritidsfiskere skal have mulighed for at indhandle deres fangster når der er fri indhandlingskapacitet.

Naalakkersuisut fastsætter kvoter ud fra bestandsundersøgelser samt rådgivning fra organisationerne.

Fiskeriselskabers samt andres øgede kvoteandele gennem opkøb kvoteandele fra andre skal revurderes, og der skal sættes et loft over fiskeriselskabers totale kvoteandele. Kvoter for selskaber og enkeltpersoner skal ikke være tidsubegrænsede, der skal sættes en tidsbegrænsning på kvoter efter de principper der benyttes ved afskrivninger. Brud på love og andre regler skal kunne medføre inddragelse af kvoter.

Naalakkersuisut skal arbejde for at sikre, at de officerer der har ansættelse i den hjemmehørende flåde er hjemmehørende og skatteydere i Vores Land.

Der skal indføres et krav om at hele besætningen på en trawler er hjemmehørende.

Skibsfører og skibsofficer uddannelserne skal løbende tilpasses for at sikre, flest mulige hjemmehørende officerer i den grønlandske flåde.

Ved en god torskebestand i vore farvande skal det sikres en mulighed for at kunne fiske og indhandle.

Der skal oprettes en fiskeriudviklingspule der kan finansiere fiskeriet. Ordningen skal ligne ESU-ordningen.

Ved tildeling af kvoter til fiskere med eksporttilladelse, skal der betales skat for udstedelse af tilladelsen. Dette gælder ikke for de fiskere, der kun har indhandlingstilladelse i Kalaallit Nunaat (som ikke har eksporttilladelse).

Det er Siumuts mål at basislinjen for fiskeriet ved vor kyst, i henhold til at muligheden for at bestemte fiskefartøjer ud fra deres størrelser kan vurderes nærmere med henblik på en fornyet stillingtagen, hvilket for eksempel kunne ske ved at man vedtog at basislinjen kommer til at gå 12 sømil ud fra kysten hvorefter de kystnære fiskere vil kunne godkendes til at fiske indenfor basislinjen, samt at de større fiskefartøjer der er havgående, kun får lov til at fiske udenskærs.

Siumut vil nedsætte et uafhængigt ekspertteam, der kan undersøge alle forhold omkring fiskepriserne i eksportøjemed, for derigennem at kunne nå målet om, at samfundet skal have det størst mulige udbytte af sine egne ressourcer.

Der skal banes vej for, at mistet fiskegrej skal fiskes op og sikres på land af fiskeren selv.

Der skal afsættes bedre muligheder for, at flere unge kan blive fiskere. Krav ifm. Generationsskifte skal tilpasses løbende. Derfor vil Siumut sikre arbejdet med reform inden for fiskeriet, dels vil man igennem en optimeret udnyttelse af de øgede fiskekvoter bane vejen for, give mulighed for at udstede flerårige fangstilladelser, hvorefter dette erhverv igennem et samarbejde med sine organisationer og banker vil kunne iværksætte nye finansieringsmetoder til fiskeriet.

FANGST

Brug af fangstbytte skal tage sit udgangspunkt i bæredygtigheds principper, for at sikre kommende generationer, og for at sikre at man fortsat kan have et fangererhverv som man skulle kunne leve af. Dette kan ligeledes ske ved at vi sætter mål op om, at de levende ressourcer sikres ved at beskytte fødekæden i havet.

Fangererhvervet og fangst som sådan udføres primært af fangere og folk med fangst som bierhverv, der er hjemmehørende i landet. Med henblik på at øge fangernes indtjeningsmuligheder etableres der en fond, der finansieres via de turister der betaler for trofæjagt.

Hval- og sælkød, spæk fra sæl og hval, samt sælskind skal helst udnyttes fuldt ud til færdigvareproduktion, hvorfor fangst- og produktionsmetoder skal fornys hvilket bør ske i samarbejde med de offentlige myndigheder og de respektive forbund.

Klimaforandringerne har medført at perioder der benyttes til fangst er blevet mindre, hvilket har haft negative konsekvenser for fangerhvervet. For at beskytte fangerne, skal erhvervsfangere i bestemte steder have mulighed for at kunne have en lønnet beskæftigelse i bestemte perioder. Der skal være mulighed for beskæftigelse i vintermørket, uden at man mister sit erhvervsfangstbevis.

Hval- og sælkød, spæk fra sæl og hval, samt sælskind skal helst udnyttes fuldt ud til færdigvareproduktion, hvorfor fangst- og produktionsmetoder skal fornys hvilket bør ske i samarbejde med de offentlige myndigheder samt de berørte organisationer.

Der skal arbejdes for at indhandling af sælskind mere skal kunne betale sig og hvor kvalitet mere bliver en afgørende faktor og dette skal ske mere landsdækkende.

Tildeling af kvoter for kvoterede fangstdyr skal tage udgangspunkt i de oprindelige folks rettigheder samt fangstskikke og viden. I bestemte steder skal tildelinger af ekstrakvoter ske på baggrund af økonomien i lokalområdet og for at sikre kødforsyningen.

Lokale fangstmetoder skal beskyttes i yderdistrikterne.

Rensdyr og moskusoksekød skal så vidt muligt udnyttes fuldt ud med henblik på at bane vejen for en rentabel færdigvareproduktion i samarbejde med fangere og erhvervsdrivende.

Siumut vil fortsat støtte udviklingen af produktion af grønlandske madvarer, for at virkeliggøre ønsket og udviklingen af grønlandsk selvforsyning af levnedsmidler. Derfor er det én af Siumuts mærkesager at

udvikle produktionen af grønlandske fødevarer og udvikle og forbedre salgsstederne og ikke mindst at sikre støtte økonomisk støtte fra det offentlige.

Kontrollen med fangererhvervet skal intensiveres. Siumut støtter betalingsjagt når det sker med yderste forsigtighed for ikke at skade fangerne og deres fangstområder hvilket Siumut vil garantere.

LANDBRUG OG HUSDYRHOLD

Siumut vil arbejde for at landbrugs- og husdyrholdserhvervet skal prioriteres højt i indsatsen i selvforsørgelsen.

Siumut arbejder for at øge landbrugs- og husdyrholdserhvervet også hvad angår udviklingsmidler for området. Derfor skal udviklingsindsatsen ske på en vel tilrettelagt måde og i samarbejde med Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut (Sammenslutning af fåreholdererhvervet).

Det er Siumuts mål at udvikle et tidssvarende landbrug og husdyrhold for, at sikre den størst mulige selvforsyning af kød og grøntsager; og ikke mindst for at være konkurrencedygtige med udlandet og dermed mindske importen af fødevarer.

Vi skal arbejde for at opnå den størst mulige selvforsyning af kød. For at opnå dette skal der etableres en kødforædling- og produktionsvirksomhed, der har innovation som grundlag.

Vores egenproduktion af diverse materialer og levnedsmidler skal være mest mulig optimal. Disse mål kan indfries i konkurrence med udlandet samt gennem en forbedret og billigere godstransport internt i landet.

For at sikre vores internationale konkurrenceevne skal vore produktionsomkostninger og afgifter være så minimale som overhovedet muligt.

Der skal sættes skub i produktion af vore egne planter, bær og grøntsager og etablering af nye produkter udvikles på grundlag af renhed og kvalitet. Der skal etableres kompetencegivende uddannelse for de folk, der har til formål at videreudvikle produktionen. Uddannelsen skal foregå på levnedsmiddelskolen INUILI i Narsaq.

For at udnytte de muligheder som klimaforandringerne har medført, vil Siumut arbejde for at der sker forundersøgelser af landområder på kysten.

For at sikre generationsskifte eller ejerskifte i landbrugs- og husdyrerhvervet skal udfordringer i forbindelse med disse undersøges.

MILJØ OG NATUR

Beskyttelsen af vor særdeles rene natur er en stor udfordring, idet Vort Lands natur er særdeles udstrakt og til tider ufremkommelig. Derfor er Siumut i front i kampen mod enhver form for forurening, ikke mindst i beskyttelsen af vores ressourcer, for at sikre at disse forrentes på solidarisk og bæredygtigt grundlag.

Der følges nøje med i klimaændringerne og dets følger for Arktis og handlingsplanerne herfor udføres i samarbejde med andre lande. Der skal oprettes en forskningsinstitution der skal forske i klima og Arktiske forhold her i landet.

Vi skal sikre, at befolkningen i Arktis, fortsat beskyttes mod alvorlige sygdomme. Siumut vil samarbejde herom sammen med de berørte organisationer og andre frivillige, dette for at sikre at modvirke at miljøproblemer ude i verden samt dele af verden ikke får negative følger for dyrelivet i Arktis.

Det vigtigste politiske grundlag, er viden og forståelse, hvis vi skal ændre de miljømæssige forudsætninger ud fra en bæredygtig velovervejede stillingtagen. Derfor skal oplysning og grundigt foderarbejde være det vigtigste fundament, hvilket skal ske i samarbejde med relevante myndigheder, organisationer, naturvidenskabsfolk og andre forskere i et givtigt samarbejde.

Beskyttelse af miljøet, sker i samarbejde mellem Selvstyret og storkommunerne på grundlag af eksisterende love og bekendtgørelser. Lovgivning og bekendtgørelser for færden i og brug af natur og miljø udenfor beboede områder, der i dag beskriver fordelingen af ansvar og pligter mellem Selvstyret og Storkommunerne skal reformeres.

Beredskabet for større miljø skader i form af forureningskatastrofer skal øges. Det skal sikres, at det nødvendige mandskab og redskab forefindes og er klar til brug såfremt katastrofen skulle indtræde.

Med hensyn til miljøpolitikken, skal hjemmenes affaldshåndtering sorteres med henblik på, at brændbart og ikke-brændbart affald sorteres.

Miljøfonden skal reformeres. Der skal arbejdes for initiativer der modvirker at importerede ting der vil ende som affald i ikke ender i naturen.

Der skal arbejdes for hjemtagelse af hele sagsområdet for miljø og natur. Miljøundersøgelserne, der har hovedsæde i Danmark, skal flyttes til Grønland.

Hvad angår miljø og natur vil Siumut arbejde for:

- Det skal sikres, at befolkningen inddrages i natur- og miljøbeskyttelse.

- I arbejdet med beskyttelse af miljø og natur, skal der ske håndgribelige tiltag.
- I spørgsmål angående klimaændringer og den forskning der pågår herom, skal befolkningen informeres bedre og inddrages.
- I forbindelse med miljøkampagner, skal folkeskolerne inddrages. Der skal opdrages i miljø og foretages generel oplysning.
- Fiskegarn der er gået tabt og efterladt på havbunden, skal med passende mellemrum fiskes op fra havet i samarbejde med fiskerne.
- Personer eller virksomheder skal stilles til ansvar for deres forurening.
- Det skal sørges for at renholdelseskampagnen "Qujanaq!", skal spredes ud til kysten.

ENERGI

Siumuts energiforsynings politik har til hensigt, at de forskellige energikilder til enhver tid, skal være afpasset samfundets økonomiske formåen uden at ødelægge naturen, samt at vort forbrug af olien som energikilde skal mindskes mest muligt i Vort Land.

Det er vigtigt for Vort Land, at energikilderne samt deres spredning heraf skal følge med den moderne teknologiske udvikling således at vore byer og bygder sikres den mest trygge energiforsyning i et fremtidigt perspektiv.

Vort Lands egne muligheder for udvinding af råstoffer og olie skal fortsat udvikles, med vandkraft, vindenergi, solenergi og brintenergi som alternative energi former.

Vand-, vind, sol- samt brintenergi skal gradvist øges, til gavn og udnyttelse for erhvervslivet og den samfundsøkonomiske vækst, ligesom det vil gavne CO₂ udslippet betydeligt.

Med henblik på at skabe alternativ energiforsyning i de mindre byer og bygder skal der forsøgsvis etableres vand-, vind-, sol og brintenergi baserede minikraftværker.

Siumut vil arbejde for, at Qasigiannguut, Aasiaat og Kangaatsiaq bliver forsynet med vandkraftenergi.

Der skal arbejdes for at opføre vandkraftanlæg ved Tasernap Tasersiaa m.v. til brug for opførelse af energikrævende industri. Der skal banes vej for, at internationale virksomheder der ønsker at opføre industri skal være med til at finansiere værket.

Siumut arbejder for, at hele Grønland bliver forsynet med grøn energi i år 2035.

Siumut vil arbejde hen imod, at der udarbejdes en 100 års plan for energi- og vandforbruget således, at vi kan sikre tryk og vedvarende energi til det grønlandske samfund. Anlæggelse af vandkraftværker fortsættes ved brug af udefrakommende investorer.

De fremtidige anlægsopgaver til for eksempel boligbyggeri skal ske ved brug af alternative energikilder og øges yderligere i et fremtidigt perspektiv, samtidig skal omkostningerne hertil dækkes ind af de samlede byggeomkostninger.

Der skal banes vej for salg af overskudsenergi.

KOMMUNIKATION

Et samfund hvor enhver borger frit kan hente sin informationer, danner grundlaget for et godt demokrati.

I Siumut har vi den holdning, at internettet har en utrolig central rolle for, at alle borgere har en ligeværdig mulighed for at kunne udvikle sig i fremtiden. Siumut stod for at udrutte 4G netværket til stort set hele befolkningen, og denne skal videreudvikles.

Uanset hvor i landet man befinder sig, skal man kunne kommunikere via et hurtigt og billigt internet.

Der skal etableres IT- og kommunikationsbaserede uddannelsesinstitutioner på et højere niveau, der samtidig er fuldt på højde med andre lande.

IT-virksomheder åbner lige muligheder op for alle – for den enkelte og virksomheder. De nye IT-virksomheder kan som følge af den teknologiske udvikling, etableres hvor det skal være – ja selv de steder, hvor der kun er få mennesker.

Siumut vil ligeledes arbejde for:

- Kommunikationsteknologien skal til stadighed følge med den globale udvikling.
- Telekommunikationssystemerne skal gøres billigere.
- Flatrate skal stilles til rådighed for alle.
- Der indføres én-pris-system for de forskelligartede internetløsninger (radiokæde, kabel og satellitforbindelser).
- Søkablerne skal udnyttes optimalt, for at de skal gøre optimalt gavn i samfundet.
- Der skal åbnes mulighed for at noget af kapaciteten på søkablet kan sælges ud af landet.

PASSAGER- OG GODSTRANSPORT

Organiseringen af transportområdet skal være effektiv, sikkert og veltilrettelagt, hvilket Siumut til stadighed arbejder for.

Transport- og passagerområdet skal tilrettelægges ud fra Vort Lands geografiske struktur og gennemføres så rationelt som muligt. Passagertrafikken tilrettelægges og udvikles så vidt muligt overvejende ud fra flytrafikale løsninger, blandt andet ved fortsat at udbygge landingsbaner til fastvingede fly.

Vi kan ikke komme udenom, at skibsgods og luftcargo skal tilrettelægges i koordination. Der hvor det er nødvendigt, fortsættes søpassagertransporten. Når det er absolut påkrævet, kan skibspassagertransport gennemføres. Det er borgernes og de enkelte lokaliteters behov, der er afgørende for tilrettelæggelsen af passager- og godstrafikken.

Så vidt der er mulighed herfor, er det målsætningen, at der etableres grus landingsbaner til fastvingede fly rundt omkring i de beboede områder. Når de forskellige lokale forhold giver mulighed herfor, skal trafikken tilrettelægges til mindre fastvingede fly. I forbindelse med flytrafikken, kan der såfremt rentabiliteten taler herfor, udbygges med nye lufthavne lige såvel som de eksisterende lufthavne kan bygges og tilpasses til den kommende trafikstruktur.

De selvstyrejede transportbaserede selskaber skal tilrettelægge deres samarbejde langt mere rationelt og koordineret.

Siumut vil realisere flyrute mod vest så vi får fast forbindelse.

Ved indgåelse af servicekontrakter skal man sikre sig en minimumsstandard for en god kvalitet, uanset om det gælder sø- eller lufttransport. Man skal sikre sig, at kommunerne inddrages i et tæt samarbejde omkring tilrettelæggelsen af transportforholdene.

Servicekontraktindehaveren for sø- og luftpassagerbefordring skal servicere de lokale borgere først og ikke turister.

Indenrigstrafikken, udenrigstrafikken og godstransporten som sådan, skal arrangeres så smidigt som muligt og vil på det grundlag medvirke til at skabe øget velfærd i Vort Land. Samhandelen med andre lande øges i et samarbejde baseret på trafik og godstransport til søs.

De selskaber der i dag har monopol på godstransport vil få frataget disse, hvorefter serviceydelserne tager udgangspunkt i de konkrete behov som der reelt set er og forefindes. Omkring godstransport til søs er det ikke hensigten at enkelte havne favoriseres hvorfor der ikke indgås bindende aftaler med enkelte havneanlæg.

Det er Siumuts mål at hjemtage trafikstyrelsen.

Siumut ønsker, at meteorologisk instituts ansvarsområde hjemtages.

Siumut finder det ønskeligt såfremt der er mulighed herfor, at der med henblik på udvikling og udbygning af erhvervsområderne bygges vejnet.

Henstillinger angående passager-og godstransport:

- Transportomkostningerne skal være overkommelige for alle.
- Ældre og idrætsfolk skal have rabat til deres rejser.
- Der skal hurtigst muligt etableres en lufthavn mellem Qaqortoq og Narsaq med mindst banelængde på 1.500 meter og der skal anlægges en vej til Narsaq.
- Der etableres en lufthavn i Tasiilaq.
- Planerne om anlæggelse af atlantlufthavne i Nuuk og Ilulissat fortsættes.
- I Uummannaq, Qeqertarsuaq, Qasigiannuguit, Kangaatsiaq, Narsaq, Nanortalik, Ittoqqortoormiit, skal mulighederne for at etablere mindre grus landingsbaner undersøges nøje, og hertil skal midler til erhvervsfremme benyttes og midler til beskæftigelsesfremme samt andre der eventuelt vil samarbejde om etablering af lufthavne.
- Fremtiden for Kangerlussuaq og Narsarsuaq bestemmes i samarbejde med kommunerne, og i forbindelse hermed vil vi være åbne overfor at man kan privatisere disse lufthavne.
- Vejen mellem Sisimiut og Kangerlussuaq færdiggøres.
- Der skal arbejdes for enspris for transport af varer.
- Alders- og førtidspensionister skal have mulighed for at kunne købe billige billetter hele året.
- Der indledes en undersøgelse om Kangerlussuaq kan være en cargocenter.

TURISME

Vort Land er vidtstrakt – og forholdene er forskellige fra sted til sted. Siumut mener derfor, at turismen skal tage udgangspunkt i den enkelte lokalitet og dens særpræg og tilrettelægges derefter.

Siumut mener, at vor kultur er grundlaget for turismen i Vort Land, ligesom det ligeledes er kulturen, der er bestemmende for vort ønske om, at blive en selvstændig stat. Lov om turismevirksomhed skal udarbejdes efter disse forhold.

Turismen er set i et erhvervsmæssigt perspektiv en økonomisk selvbåren søjle i samfundsstrukturen. De forskellige investeringer og skabelsen af nye arbejdspladser, tilrettelægges fortsat ud fra et decentralt perspektiv, ligesom man skal være påpasselige i forholdet til miljøet og udvise stor respekt for den natur, som vi stadig lever af.

Turisme skal planlægges ud fra forholdene her i vores land og der skal arbejdes for, at turister i større grad oplever stedlige arrangementer. Dermed lægges der op til, at flest mulige lokale får beskæftigelse i turismeerhvervet.

Turismeerhvervet i bygerne skal udvides og styrkes. Overnatningsfaciliteter i bygder skal øges, ligesom der skal tages nødvendige kursusinitiativer for at sikre at flere bygdeborgere deltager i turismeerhvervet.

Ansatte inden for turismeerhvervet skal have mulighed for videreuddannelse. Rådgivning for turismeerhvervet skal styrkes.

Naalakkersuisut, kommuner og implicerede i turismeerhvervet skal i samarbejde arrangere en turismekonference i de kommende år. Den seneste strategiplan for turisme skal genvurderes.

For at sikre minimumsniveau for udefrakommende medarbejdere inden for turismeerhvervet, skal der arrangeres kurser, idet vi stadigvæk har brug for sommermedarbejdere i turismeerhvervet.

Vi skal have tættere samarbejde med vores nabolande om turismen. Medejskab af turismevirksomheder skal have de samme lovgivningsmæssige bestemmelser som i fiskerierhvervet.

BOLIGER OG BYGGER

Siumut arbejder for at alle - uanset indkomst har ret til en sund bolig.

Det selvforsynende grønlandske folk, skal forsvare de eksisterende muligheder og vi skal være i front hvad angår fornyelse i byggeri. Vejen til en øget selvforsyning skal ske ved optimal udnyttelse af egne ressourcer, som grundlægges gennem uddannelse.

Et af Siumuts vigtigste mål er gode og tidssvarende boliger.

Siumuts formål er, at forskellige bo mønstre bliver økonomisk ens tilgodeset, uanset hvor man bor, for at opnå tryghed uanset hvor man bor.

I forbindelse med boligbyggeriet er det af allerstørste nødvendighed, at vi benytter os af nye finansieringsmuligheder.

For at støtte lokale firmaer bør licitationerne tage udgangspunkt i fagentrepriser.

Ved licitationer skal tilbud der indeholder benyttelse af Vort Lands egne ressourcer foretrækkes.

Det er Siumuts målsætning, at stadig flere skal have mulighed for at få deres egen lejlighed eller hus ved egenfinansiering eller ved andelsboligforeninger, hvilket ud fra en politisk målsætning herom kan realiseres ved at oprette en boligfond.

Andelsboligbyggeri tanken skal til stadighed støttes og udvikles for at sikre alles mulighed for at bygge en bolig til deres behov.

Ved hus-og boligbyggeri skal der tages hensyn til de handicappedes adgangsforhold og indrette boligerne derefter i det hele taget.

Vores natur nødvendiggør trappebyggerier. Ved boligbyggerier er det vigtigt at muligheder for handicappede også tilgodeses. Ellers kan vi stile for højt i forbindelse med almennyttige byggerier.

Vore egne ressourcer er udgangspunktet i vore kommende anlægsopgaver, som skal bygge mere på selvforsyning; sten, sand, mursten, tørv og lignende kan anvendes og ved, at hente inspiration fra udlandet, som f.eks. fra Island og Norge. Ved at bruge mindre træ til boligbyggeri, sparer man på længere sigt en masse penge på en eller dyr vedligeholdelse. Brug af lokale byggematerialer skaber flere arbejdspladser, og

minimerer importen af byggematerialer fra udlandet, som igen betyder besparelser på byggerierne. Vi skal udvikle nye bygge- og anlægsmetoder, der har udgangspunkt i Vort Land, ligesom vedvarende energiformer som ikke forurener bør bruges ved anlægsopgaver.

Hvad angår Arktiske byggemetoder skal man i samarbejde med Artisk Teknologi i Sisimiut og andre etablere et udviklingsinitiativ både inden for uddannelses- og finansieringsområdet.

Ansaret for administration af offentligt ejede boliger, skal overdrages til storkommunerne. Siumut vil arbejde for at storkommunerne får tildelt puljer til byggeri af huse og ejendomme og deres vedligeholdelse, som de selv skal administrere.

Børnefamilier, samt de unges mulighed for at sikre sig en bolig, skal ligeledes højnes i form af badeværelser, fjernvarme således, at vi til stadighed kan sikre befolkningen at bo i sunde boliger, tillige skal brug af skibsovne være et afsluttet kapitel i boligerne.

Man skal stræbe efter, at bevillinger til boligbyggeri og vedligeholdelse i bygderne bliver mere retfærdige.

Der skal afsættes bevillinger så medbyggerordningen kan være et tilbud i hele landet.

Siumut vil arbejde for, at der etableres bedre finansieringsordninger til de virksomheder, der selv vil bygge deres personaleboliger.

Der skal indføres et bygningsreglement som er tilpasset til Vort Land. Byggetilsynet skal til stadighed udvikles. Byggetilsynet skal være mere striks og de påbud der anføres, skal under alle omstændigheder følges.

Siumut vil arbejde for at opføre lærlingeboliger i for praktikanter der flytter fra deres by eller bygd.

Der skal åbnes op for muligheden for at etablere byggelån for alle, uanset hvor man bor. Finansieringsformen 20-20-60 for selvbyggere, fortsætter som hidtil.

Selvbyggerhuse af typen "Illorput 2000" anses som velegnede, derfor skal disse fortsat tilbydes og skal kunne bygges i hele kysten.

Utoqqal Pensionister der ikke har mulighed for selv at renovere deres hus, bør have mulighed for at få hjælp hertil.

Omkring boligpolitikken, vil Siumut endvidere arbejde for:

- Boligtilskud skal vurderes i relation til de opretholdte udgifter, ved vedvarende tilskud skal loftet for udgifterne stige i takt med udgifterne.
- Boligbetaling skal gøres mere ensartet, samme hustype og samme installationer bør koste det samme.
- Samme hustyper med forskellige installationer, f.eks. huse med skibsovne installeret, uden bade faciliteter, ingen vandinstallationer, ingen renovations afløb o.l. bør være billigere i husleje.
- Huslejen for lejligheder er for høje, derfor må unødvendige udgifter, som f. eks. overdrevne administrationsudgifter og lignende bortfalde.
- Boligmanglen skal overstås. Boligmanglen kan bl.a. afskaffes ved at tilbyde lejligheder, som folk har råd til at betale.
- Ubeboede boliger, som ikke fejler noget, skal ikke stå tomme for længe.
- Lejeboliger skal forsynes med målere til aflæsning af forbrug for vand og varme, således at der kun betales for det eksakte forbrug.
- Virksomheder der mangler medarbejdere, skal kunne tilbyde bolig til hjemmehørende
- Der skal indføres kontrol med, at de offentligt ejede boliger, ikke bliver til genstand for boligspekulationer.
- Det skal gøres lettere at renovere boliger ved indførelse af rentefradragsmulighed.
- Der skal bygges passende og gode ældreboliger.
- Muligheden for at BSU-huse kan overdrages til de nærmeste, skal gøres mere tilgængelig ved at mindske gældsbyrden for efterkommerne.
- Muligheden for at kunne oprette lærlingehjem undersøges.
- For at undgå skimmelsvamp i lejlighederne skal de nødvendige foranstaltninger tages.
- Der skal i bygder og yderdistrikter gives mulighed for boligbyggeri med finansieringsformen 95/5.

Da huslejen i mange tilfælde er for høj i forhold til realindkomsten, har det medført mange udsættelser, hvilket i nogle tilfælde har resulteret i ødelagte familieforhold. Det er indimellem gået så vidt, at nogle af vore landsmænd bliver genhuset i containere, hvilket er til trods for, at mange huse er ubeboede og tilskoddede og sagtens kan benyttes til genhusning. Derfor vil Siumut endvidere arbejde for:

- At offentligt ejede tomme boliger i landet, registreres i samarbejde mellem kommunerne og Naalakkersuisut, med det formål, at undersøge mulighederne for at bygningerne kan bruges til boliger for de udsatte, mod mindre betaling.
- Der skal banes vej for en bedre rådgivning af restanter, således at de kan iværksætte gode aftaler med realistiske afdragsordninger.
- Andelsboligbygherrer skal til stadighed tilbydes rentetilpasning således man tilbyder den laveste rente for byggeri, således der dæmmes op for enkeltpersoners boligspekulation.

MINEDRIFT OG FOSSILE BRÆNDSTOFFER

Myndigheden over og ansvaret for vore rigdomme i undergrunden er ved lovfastsættelse overdraget til Selvstyret; dermed har vi overtaget alt hvad der vedrører vore rigdomme og er herefter fuldt ansvarlige for området. Siumut er opmærksom på, at minedrift kan have stor effekt for vores økonomi.

Efterforskningen af vore ikke-levende ressourcer, råstofferne, olie og ædelsten skal fortsætte med uformindsket styrke, herunder udnyttelsen af vandkraft, solenergi og vindkraft til e-produktion.

Råstofselskaberne skal gives gode konkurrencemæssige vilkår, og råstofudvinding skal ske med behørig hensyntagen til vores sårbare miljø.

Siumut kan ingen omstændigheder acceptere miljøforurening i forbindelse med minedrift og ved udnyttelse af olieressourcer, derfor skal vi have forureningsbekæmpelsesudstyr i tilfælde af forurening fra disse.

Udnyttelse samt forbrug af råstoffer skal tilrettelægges med størst muligt økonomisk udbytte for landet og dets befolkning.

Siumut vil til stadighed arbejde for, at der forefindes gode og relevante uddannelsesmuligheder af medarbejdere til råstof- og olieindustrien, hvorfor det er Siumuts mål at så mange hjemmehørende som overhovedet muligt skal arbejde indenfor råstof- og oliesektoren.

Siumut har den holdning, vi i takt med en stigning i råstoffondens renteindtægter løbende skal skære ned på Danmarks bloktilskud.

Under råstofudvinding; mens olien pumpes op af undergrunden og vore ædelstene fjernes fra jorden, så skal der være etableret et kontrolværk til at se efter alle disse aktiviteter, der skal styrkes og effektiviseres (Ligesom vi har fiskerikontrol), hvorved brugen af vore ikke-levende ressourcer og handel med disse varer vil kunne køres efter bogen. Hårdere straffe for overtrædelser skal undersøges.

Hvis der skal pumpes olie op af vore farvande, skal man være klar til det værst tænkelige scenarie omkring et eventuelt olieudslip og etablere de nødvendige beredskabsplaner.

I forbindelse med udvinding af sjældne jordarter skal der være mulighed for at producere uran som biprodukt. Ved udvinding skal gældende internationale sikkerhedsbestemmelser overholdes, eks. IAEA's regler.

Hvis der ikke er sundhedsfare forbundet med minedrift i Kuannersuit og Kringlerne, skal disse opstartes og sikre indkomster.

Siumut opfordrer til, at Maniitsoq by også forsynes af vandkraftenergi.

I forbindelse med planlagt opstart af råstof- og olieudvinding, skal kommunerne altid inddrages, således at man i de forhandlinger der skal optages, går ud fra IBA-bestemmelserne om beboede områder, således at de beboede områder der ligger tæt på minedrift anlægget så vidt det er muligt skal inddrages og deltage heri samt tage del i udbyttet heraf.

Ved opstart af forskellige miner, vil vi have mangel på lokal arbejdskraft som har dygtiggjort sig gennem kurser, derfor vil Siumut arbejde for, at de nødvendige uddannelser og opkvalificeringer af medarbejdere foretages.

Mineselskaberne skal have en forpligtelse til løbende at opkvalificere deres lokale ansatte, efter de stadigvæk højere internationale standarder. Der skal være mulighed for, at benytte de midler der er afsat til KTI eller råstofskolen i forbindelse med opkvalificeringer.

STEN – SAND

Her i landet har vi mange forskellige stenarter der kan udnyttes til flere formål. Siumut vil arbejde for, at man registrerer hvordan disse forskellige stenarter kan udnyttes gennem forskning og analysearbejde.

Siumut vil arbejde for at fremme landets smykkestensressourcer kan udnyttes til erhvervsformål af landets befolkning, ligesom befolkningen altid skal have mulighed for opkvalificering på området.

Siumut vil skærpe kontrollen af ulovlig eksport af smykkestensressourcer. Siumut vil etablere kontrolenhed, i stil med fangstbetjentordningen.

Småskalalicenser i forbindelse med indsamling samt udnyttelse af mindre mængder sten skal fornyes, således at det for borgerne bliver nemmere for at få en licens samt for at åbne op for muligheden for at lokalsamfund i fællesskab kan få tildelt licens.

Grønland har forskellige former for sand, som kunne benyttes i byggeri og er efterspurgt i forbindelse med fremstilling af tekniske materialer, ligesom vi har ler som kan benyttes til fremstilling af mursten som ligeledes kan benyttes i byggeri. Ligeledes kan basaltforekomster i Qeqertarsuaq udnyttes. Der skal banes vej for udnyttelse af førnævnte muligheder.

Ligeledes skal handel med sand og sten i landet og til eksport ske med størst mulig indtjening til landets befolkning for øje.

FLEXIBEL OG SAMMENHÆNGENDE UDDANNELSE

Siumut arbejder for at alle skal have en uddannelse. Der skal arbejdes fleksibelt for at samtlige der afslutter folkeskolen bliver forpligtet til at tage en videregående uddannelse.

Siumut arbejder for, at 50 % af landets befolkning i 2030 skal have en erhvervsuddannelse eller en akademisk uddannelse.

Uddannelse er en investering i fremtiden, derfor skal vi arbejde for, at alle får mulighed for uddannelse og videreuddannelse gennem gode vilkår samt boliger for studerende; både herhjemme samt uden for landet. Ligeledes skal boligforholdene samt institutionspladserne for studerende med børn forbedres.

Siumut arbejder for, at man under uddannelse tager afsæt i vores lands ressourcer, muligheder samt ikke mindst under de vilkår som vores natur og miljø tilbyder.

I takt med den stigende globalisering sætter Siumut høj pris på veluddannede og velorienterede borgere og der skal ikke herske tvivl om, at man indenfor det politiske område, handelsmæssige og teknologiske udvikling m.m., samt ikke mindst samhandel har hårdt brug for højtuddannede. For at øge indsigt i forhold i udlandet, skal man i større grad reklamere for praktikophold i udlandet. Derfor skal engelsk blive 1. fremmedsprog når der undervises i fremmedsprog.

Det er Siumuts holdning, at folkeskolen, de videregående uddannelser, erhvervsuddannelserne og de længerevarende universitetsuddannelser, set under ét skal kunne konkurrere med udlandet på det uddannelsesmæssige plan, hvorfor det offentlige skal sikre at disse rammer er til stede.

Der skal være mere fleksible ordninger for at sikre, at studerende uden for landet kan vende hjem efter endt uddannelsesforløb.

Siumut arbejder for at der skal være stedlige uddannelsestilbud. Stærke omgivelser der tager udgangspunkt i kvalitet skal udvikles. Her tænkes på at de unge skal have mulighed for at kunne uddanne sig i nærområdet. For at åbne muligheden for at man kan videreuddanne sig ved siden af arbejdet, skal decentrale uddannelser oprettes i samarbejde med llisimatusarfik og udenlandske uddannelsesinstitutioner.

Bevillinger til uddannelser, videreuddannelser og opkvalificeringer skal tilgå de hjemmehørende for det er ikke naturligt at de tilkaldte som kun skal være her i landet i ganske kort tid, skal have bedre muligheder end hjemmehørende.

Siumut vil endvidere arbejde for:

- At der skal være mere fleksibilitet omkring de unges muligheder for at få en praktikplads.
- At der skal organiseres og skabes muligheder for at de unge, som ønsker at komme på videreuddannelser, også på sproguddannelser, i DK og andre udlande, skal have mulighed for at få økonomisk støtte.
- At problematikken omkring manglende praktikpladser for tømrerlærlinge skal undersøges.
- At bedre boliger og arbejdsforhold for lærerne afklares.
- At der skal arbejdes for, at unge under uddannelse, skal have mulighed for at gennemføre deres eksamener på grønlandsk, som er deres modersmål.
- At der banes vej for, at vore unge kan undervises af de ældre i vore kulturværdier.
- For folk med medfødte sygdomme, skal der ske en tidlig handlingsplan om deres kommende uddannelsesforløb.
- Siumut skal sikre, at de studerende der vender hjem til vores land efter endt uddannelse, får forbedrede muligheder for bolig og daginstitutionsplads.
- Der skal arbejdes seriøst for at uddannelserne skal ske på vores sprog.
- Lærebøger på grønlandsk skal udvikles og disse skal kunne bruges med tablets og iPads.
- Man skal kunne tage en eksamen på grønlandsk i uddannelsesinstitutioner og højere læreanstalter.

FØRSKOLE

Siumut arbejder for at alle børn skal gå i passende daginstitutioner. Daginstitutionerne skal spejle børnenes kulturelle og uddannelsesmæssige omgivelser. Åndelig og kropslig sundhed skal være målet i opdragelsen.

I samtlige daginstitutioner skal der etableres klare formålsparagraffer og målsætninger; ligeledes skal ansvars- og opgavefordelingerne være synlige for enhver. Tilsynet med driften af institutionerne som bliver varetaget af Selvstyret, skal forbedres og fornys. Der skal være sammenhæng mellem den gode børnehave og den gode skole, ligesom der skal være et nært samarbejde med forældrene.

Opdragelsen i daginstitutionerne skal tage udgangspunkt i vores grønlandske kultur. Læring på det engelske sprog bør startes i daginstitutionerne.

FOLKESKOLEN

For at eleverne kan opnå de bedst mulige resultater, skal der være et tæt samarbejde mellem skolen og forældrene; derfor er det vigtigt fortsat at udbygge og forbedre samarbejdet.

Vi skal sikre, at lærerne i folkeskolen stilles optimale grundlag og materialer til rådighed for at tilbyde den bedste undervisning til børnene. I forbindelse hermed skal skolelederne via efteruddannelse og kurser til stadighed tilpasses udviklingen i den gode skole.

Rådgivning om uddannelse skal øges og forbedres i folkeskolens ældste klassetrin. Man bør ikke forlade folkeskolen uden at kunne komme ind i uddannelserne.

For at sikre lærermanglen, skal Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik og Ilinniarfissuaq arbejde så tæt sammen som overhovedet muligt. Den decentrale læreruddannelse skal optimeres. Fjernundervisning skal gennemføres ved hjælp af TV, radio og internet. For at efterkomme manglen på uddannede lærere i bygderne, vil Siumut arbejde for, at der etableres bedre boliger til lærerne.

Med udgangspunkt i vores kultur og vores identitet, skal der gennemføres særlig undervisning med undervisere der har speciale inden for dette felt. Man skal udvikle undervisningen i vores skikke og spisevaner. Folkeskolerne skal udvikle undervisning i vores traditionelle spisevaner.

Alle folkeskoler skal sikres tidssvarende materialer.

Folkeskolen skal løbende evalueres.

Siumut arbejder for at FN's børnekonvention bliver obligatorisk fag i folkeskolen.

ERHVERVSUDDANNELSER

Siumut vil arbejde for øge bevillingerne til uddannelsesindsatsen. Siumut arbejder for at opstarte en uddannelse i at skabe arbejdspladser. Erhvervsuddannelserne skal øges ud fra samfundets behov og i samarbejde med de implicerede.

Uddannelserne skal i samarbejde med de organisationer, der har relationer til arbejdsmarkedet, udvikles i henhold til det erhvervsmæssige og arbejdsmarkedsmæssige behov.

For at sikre flere uddannelsesmuligheder for de unge inden for handel og teknik, udvides studenteruddannelserne i form af HTX og HHX.

På grundlag af efterspørgslen og mulighederne for efteruddannelser, skal der fra centralt hold, oprettes og tilbydes passende kortere uddannelser.

For at sikre optimalt indhold på de enkelte uddannelser, skal uddannelserne være fleksible. Erhvervsuddannelserne skal udvikles på alle områder og løbende tilpasses landets behov. Man skal væk fra at skulle tilrettelægge metoder efter danske forhold.

Erhvervsuddannelserne skal være adgangsgivende for videregående uddannelser, hvorfor uddannelsesinstitutionerne skal udvikles på både uddannelsesindsatsen såvel uddannelsesmaterialerne.

Siumut vil indlede initiativer for at opstarte en Arktisk søfartsskole i vores land. Der er andre krav til søfart i Arktis, derfor har Siumut som mål at tage et uddannelsesinitiativ som er til gavn for vores land. Der skal være en særlig uddannelse der sigter på et Arktisk søfartsbevis.

Der skal indføres krav om at større skibe der besejler vores farvande bemannes med officerer der har et for, at de kan besejle Arktis. Vi arbejder for, at den arktiske søfartsuddannelse bliver internationalt godkendt.

Den nutidige søfartsuddannelse, er i forhold til andre uddannelser, agterudsejlet. Derfor kræver Siumut, at søfartsuddannelserne opkvalificeres tidssvarende og højnes efter behov – lige fra skibsassistentuddannelsen til skibsføreruddannelsen; ikke mindst må uddannelserne gøres mere attraktive for de unge. Vi må blive bedre til, at benytte os af de allerede uddannede grønlandske kaptajner og styrmænd. Vi skal efteruddanne disse til at udføre fiskerikontrol i vore farvande. Det arbejder Siumut for.

Siumut vil arbejde for at der oprettes en uddannelse for sejlads med joller og små fartøjer.

Levnetsmiddelskolen INULI skal videreudvikles, hvor brug af vores lokale fødevarer og håndtering af disse fokuseres i større grad.

Der skal arbejdes for videregående uddannelser for levnetsmiddelområdet i vore land.

Tillid til mennesket – tro på fremtiden.

FORSKNINGSBASEREDE UDDANNELSER

For at skabe et velfærdssamfund har vi brug for veluddannede folk, som er dygtige til innovative indsatser på basis af ny og vidtfavnende viden. På denne baggrund vil Siumut arbejde for etablering af velfungerende akademisk baserede uddannelser.

Siumut mener, at de fremtidige akademisk baserede uddannelser, skal baseres på landets behov og arbejdskraft.

De akademisk baserede uddannelser vil skabe et stærkere erhvervsgrundlag og være med til at løse problemer relateret til økonomi, kultur og danne basis for en ansvarlig samfundsudvikling.

Der skal ansættes flere højt kvalificerede folk i vore videregående uddannelsesinstitutioner, for at sikre uddannelsernes attraktivitet og skabe gode vilkår for de studerende.

Der skal oprettes en vidensbank om forskning og forskningsresultater i vores land. Udenlandske forskere der forsker i vores land, skal altid arbejde med en lokal forsker.

Siumut arbejder seriøst for oprettelse af forskning vedrørende Arktisk Møjlighed og Natur.

Der skal være mulighed for forskning i vores sprog.

FAMILIER

Familier er landets kerne. Der skal skabes en ny politik om familier og fællesansvar som tager udgangspunkt i at forældre i fællesskab skal opdrage barnet. Der skal vi drage nytte af de gode erfaringer som vores nabolande har opnået.

For at sikre god start på livet, skabes der gode rammer omkring familierne, som realiseres i samarbejde mellem Inatsisartut, Naalakkersuisut, kommuner, organisationerne, forældrene og alle andre involverede parter.

Forældre har altid ansvaret for børnenes levevilkår. Siumut arbejder for at man sammen løser forældrenes svigt i opdragelsen af deres børn.

I forlængelse heraf skal indsatsen over for den samlede familie intensiveres og styrkes, blandt andet ved at familiehøjskolerne fortsætter og udvikles.

Siumut vil bane vejen for, at de familier der har akut brug for hjælp vejledning oplever en tidlig, men også hurtig indsats, hvilket vil medføre færre anbringelser af børn uden for hjemmene.

Familierådgivningen skal køres videre, men forbedres, hvorfor det i forbindelse hermed skal sikres, at der årligt tildeles økonomisk støtte til formålet.

SUNDHED

Siumut vil til stadighed arbejde for, at befolkningen har de bedst mulige levevilkår og service med hensyn til sundhed og social kontakt.

Som samfundsborgere har vi alle eget ansvar for vores egen sundhed. Vi har alle pligt til, at medvirke til, at vore medborgere har en sund og god tilværelse.

Siumut vil realisere Timersoqatigiiffiit Kattuffiats planer om, at vores land bliver den mest fysisk aktive land i verden. Der skal udarbejdes en strategiplan i samarbejde med idrætspersonalet og idrætsorganisationerne.

I vort arbejde for bedre sundhed, skal vore grundlæggende værdier som ét folk være:

- At være sund
- Velplejet
- Godt humør
- Ansvarlighed

Disse værdier skal vi som samfund tage udgangspunkt i.

Alle borgere i Vort Land skal have samme adgang til den samme service. Den service vi yder borgerne i bygderne og yderdistrikterne, skal til stadighed forbedres og befolkningen derude, skal have de samme muligheder for behandling, som resten af landet. Alle lægekonsultationer skal forbedres, hvilket er en af Siumuts mærkesager. Lægekonsultationen i byerne bør revurderes, idet befolkningstallet skal være udgangspunkt for den service der ydes.

Der skal arbejdes for, at alle får mulighed for at have deres egen praktiserende læge. Hvis vi tager udgangspunkt i 60.000 individer som udgangspunkt, svarer det til, at 1 læge skal behandle 500 patienter, hvorfor vi efter det regnestykke mangler 120 læger, der kan varetage lægekonsultationer. Dette anses som realiserbart. Med hensyn til at prioritere målet om folks sundhed vil Siumut arbejde for at man i rekrutteringen af sundhedspersonalet åbner op ansættelser fra hele verden.

I et veldrevet sundhedsvæsen skal forebyggende indsatser medtages i samtlige behandlinger. Enhver form for misbrug er en hindring for skabelsen af et velfærdssamfund. Der skal åbnes op for muligheden for gratis, hurtigere og mere fleksible behandlingstilbud.

Befolkningen skal oplyses om opdelingen af ansvar i sundhedsvæsenet.

Lægebesøg i bygderne skal ske oftere.

Der skal være bedre planlægning omkring behandlingen af kræftpatienter. Muligheden for at kunne foretage behandling af kræftpatienter andre steder end i Danmark, f.eks. i de nordiske lande, skal der banes vej for, samtidig skal man sørge for, at nære familiemedlemmer kan få mulighed for, at rejse med som støtte for patienten.

Siumut er åben for at der fastsættelse for maksimal ventetid for behandlingens påbegyndelse.

Behandling der i dag foregår i Danmark bør hjemtages. Der skal søges muligheder for, at der kan foretages en lige så god behandling som i Danmark.

Målsætninger for sundhed:

- Børnedødeligheden skal nedsættes.
- Færre aborter.
- Færre uheld og dødsfald.
- Stadig færre rygere.
- Brugen af euforiserende stoffer skal blive mindre.
- Vedvarende tiltag til formindskelse af alkoholforbrug.
- Udbredelse af sundere fødevarer.
- Sygesikring til alle borgere.
- Oprettelse af patienttalsmand.
- Oprettelse af jordemoderuddannelse i vores land.

Patienter skal have en bedre forplejning end i dag og der skal være større mulighed for, at kunne spise mere grønlandsk kost. Vore fangeres muligheder for afsætning af deres varer er ringe, hvilket nedfører for stort brug af importerede madvarer.

Der skal tilbydes bedre kost på patienthjemmet. Der skal arbejdes mere på at øge kost der baseres på grønlandsk mad.

Behandlingsmulighederne i bygderne, yderdistrikterne og i de mindre byer er helt uacceptable – det kan ikke accepteres - når uddannet personale holder ferie - at bygderådsmedlemmerne bliver indsat som behandlere. Ikke-uddannede medicindepotforvaltere i bygderne kan ikke accepteres.

Alle former for smitsomme sygdomme skal forsøges mindsket. Mulighederne for yderligere udbredelse af HIV skal minimeres ved vedvarende oplysningskampagner.

Forebyggende indsats mod led sygdomme skal øges ligesom eksisterende behandlinger skal forbedres.

Vi skal have egentlige ambulancefly i vores land og disse skal placeres i regionerne. Dermed skabes der mulighed for, at man ved hjælp af fly og helikoptere giver borgerne til at kunne komme på konsultation mindst 1 gang om måneden. Ambulanceflyvene skal bemannes med læger, sygeplejersker, psykisk kyndige og tandlæger. Såfremt disse faggrupper ikke kan rekrutteres i Danmark, skal vi være parate til at kunne rekruttere fra resten af verden. Disse skal fungere som sundhedsvæsenets rejsehold.

Byggeri af krematorie i Nuuk skal overvejes.

Den telemedicinske konsultation "Pipaluk" bør udbygges.

Hvis vi skal forbedre sundhedsbetjeningen af samfundet og øge behandlinger overalt på kysten, er vi sikre på, at vi kunne benytte de op til 1,5 mia. kr. bedre, hvorved de midler der benyttes til rejsehold og ambulancefly kan medføre besparelser på andre områder inden for sundhedsvæsenet.

For at sikre koordineret indsats skal der straks indledes kvalitetsløft inden for behandlingskrævende børn og unge i psykiatrien, ligesom man i samarbejde med alle implicerede skal forbedre hjælpeforanstaltninger for eksisterende patienter.

BØRN OG UNGE

Siumut arbejder for at børn og unge skal have glade og trygge opvækstvilkår. Siumut opfordrer alle til at deltage i udbredelsen af omsorg og kollektivitet, som er den naturlige tilstand i vort liv heroppe.

Barndommen skal ikke blot opleves som en forberedelse til voksenlivet, men har sin helt egen og særlige værdi. Gode oplevelser, samtidig med årvågenhed og en tryk barndom ligger kimen til et godt voksenliv, der udvikles hen over tid. Politisk kan vi forbedre vilkårene for børnene, ved at give familierne gode rammevilkår til, at få god tid til deres opdragelse og opleve deres eget ansvar.

Siumut har til formål, at børnene og de unge oplever tryghed, at de er sunde, stærke såvel i sjæl som i krop og som har et stort personligt selvværd, med godt kendskab til deres identitet.

Siumut arbejder til stadighed for en længere barselsorlov, således, at de nybagte forældre kan være sammen med barnet længst muligt efter fødslen. Forældrene skal have mulighed for at vælge orlovs længden. Siumut arbejder ligeledes for at de forældre, der er ansat i det offentlige, får løn under barsel, ligesom Siumut vil sikre at der skabes en familierpolitik.

Der skal være en balance mellem familielivet og arbejdslivet. Alle børn skal tilbydes pasning i daginstitutioner, hvor der er uddannede pædagoger. Medarbejdere der er ansat uden relevant uddannelse i daginstitutionerne, skal tilbydes uddannelse og oplæring. For at opnå den bedst mulige service i daginstitutionerne, skal de medarbejdere der passer børnene have konsulenter til at vejlede sig, hvilket sker i et tæt samarbejde med forældrene.

Det er hensigten, at daginstitutionerne, folkeskolerne, de uddannelser der har med familier og børn at gøre, samt skolen og sundhedsområdet skal til under helt faste forhold, at samordnes, således, at der opnås fælles forståelse og for at sikre, at alle har samme mål.

Man arbejder for at der i daginstitutioner, folkeskoler og uddannelsessteder i samarbejde med sundhedsvæsenet foretager oplysning om familieliv og det med at have børn.

Man arbejder for at der i børne og ungeinstitutioner får opstillet krav om medarbejdere der matcher behovene i de enkelte steder.

For at sikre at børn og unge har mere kontakt med deres forældre samt de ældre i familien, skal der opstilles større krav til forældrene gennem oplysende indsatser. Der skal ske løbende opfordringer til øget støtte og input.

Der skal være større oplysning om lovgivning vedrørende ansvar til forældremyndighed-sindehavere og Siumut opfordrer til, at vi forældre skal stille større krav til os selv om at give vores børn så gode levevilkår som overhovedet muligt.

Arbejdet med børn og unges rettigheder skal fortsættes, og ved ændringer af love skal man tage udgangspunkt i børn og unges behov. Siumut vil sikre at oplysningskampagner om børn og unges rettigheder over for samfundet.

Siumut vil være opmærksom på, at der sker opfølgende indsatser for de rapporter som Børnetalsmanden udarbejder som følge af undersøgelser.

DE ÆLDRE

De menneskelige værdier danner grundlaget for vor ældrepolitik – formålet hermed, er til dels, at skabe tryghed og kvalitet.

De ældre skal have et godt seniorliv her i vores land. De ældre skal have et godt socialt liv og have gode økonomiske kår ligesom de skal have en vilje til aktivt at deltage i arbejdslivet. Derfor vil Siumut arbejde for, at de ældre skal have gode levevilkår og muligheder.

Virksomhederne skal have en forpligtelse til at beholde de ældre, der ønsker at fortsætte på deres arbejdsplads.

De ældre skal sikres gode overgangsordninger fra aktivt arbejdsliv til et pensionistliv, og der er det naturligt, at arbejdspladserne tager medansvar.

Gennem hjemmehjælperordningen skal ældre der ikke kan sørge for sig selv, sikres at de kan bo på deres eget hjem i så lang tid som muligt. De ældre der har brug for hjælp i hjemmet, alderdoms- og plejehjem, samt beskyttede boliger, skal have den nødvendige plads omkring sig i en rimelig standard.

Der er i vores land et stigende antal ældre der lider af demens, og derfor skal kvaliteten af den service der tilbydes denne gruppe øges løbende.

Gennem pensionsopsparingsordninger skal de ældre sikres gode levevilkår under deres pensionisttilværelse. Det skal altid være muligt at gå på pension som 66 årig. De ældre som ønsker at have en indkomst over deres pensioner, skal have mulighed herfor, uden at dette medfører en nedskæring af deres alderspension. Pensionen skal være ens for alle, uanset man er gift, samlevende eller samboende.

For Siumut er det vigtigt med et synligt og godt samarbejde med de ældres organisation, Utoqqaat Nipaata Kattuffiat. I takt med de kommunale omstruktureringer, skal der stilles rådgivning af ældre til rådighed.

Siumut arbejder for at forbedre de ældres muligheder for socialt samvær og sportslige arrangementer.

Der skal arbejdes for at fastsætte et minimumsbeløb for pensionen. Dermed skal de ældres økonomi sikre, når faste udgifter er betalt.

Byggeri af alderdomshjem skal undersøges.

DET SOCIALE OMRÅDE

Velfærd er nøglen til en samfundsudvikling og fremskridt. Velfærdssamfundet har sit solide fundament i familien, ligesom de der har behov herfor, skal kunne hente den nødvendige hjælp. Velfærdssamfundet har sit udspring i gode sundhedsforhold, gode uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, uanset stand.

Siumut har den grundlæggende opfattelse, at enhver sund borger ikke skal forhindres i at klare sig selv. I Vort Land har enhver medansvar for til stadighed at skulle forbedre sine egne forhold. Offentlig hjælp skal fastsættes, således at arbejde altid skal kunne svare sig.

Siumut mener, at enhver borger har pligt til at tage et medansvar for at vi har det fysisk og psykisk godt i familien, iblandt vore nærmeste og sammen med vore medborgere.

Siumut mener, at alt socialt arbejde og hjælpeprogrammer hertil, skal tage udgangspunkt i værdiregnskaber som værktøj, i en stadig fremadrettet proces hvor stadig tilpasning er nøgleordet. På denne måde vil arbejdet med alle klienter nå sit bedste og mest normale stadie og metoden skal forbedres ved Selvstyrets og kommunernes samarbejde. Den sociale indsats skal tage udgangspunkt i hjælp til selvhjælp.

Siumut mener, at alle der arbejder inden for det sociale område skal have kontinuerlige tilbud om kurser og opkvalificering.

Siumuts politik om at sociale klienter skal hjælpes til at kunne klare dem selv, skal også være et mål for storkommunerne.

I dag er det et problem, at de uddannede inden for socialsektoren, foretrækker at bo og arbejde i de større byer. Dette skal løses gennem mere fleksible ansættelsesvilkår.

Vort politiske arbejde tager udgangspunkt i en god forsyning for børn og familier:

- Formålet skal være bedre brug af socialarbejdernes viden.
- Formålet er at yde tidlig indsats.
- Plejefamilieområdet skal styrkes, således at anbringelser på døgninstitutioner mindskes. Man skal foretage en koordineret indsats for at kunne sikre at nære familiemedlemmer kan blive plejeforældre.
- Man skal arbejde for at tillæggene til plejeforældre er fastsat på et passende niveau.
- Kommunernes sociale arbejde sker ud fra den eksisterende lovgivning og skal derfor være ensartet, hvilket kræver koordination ved eventuelt at ansætte en koordinator.

- De psykisk syges bør have understøttende henvendelsesmuligheder.
- De psykisk handicappede skal kunne hjælpes med alternative løsningsmuligheder.
- Der arbejdes for at samtlige kommuner kan ansætte socialrådgivere ved skolerne.
- Den sociale sektor mangler personale; der vil i fremtiden være forholdsmæssigt mange ældre og derfor skal man sikre det fremtidige personale.
- Rettigheder inden for sociallovgivningen, f.eks. for forældre med handicappede børn, skal synliggøres især de steder hvor disse jævnligt møder op, samt ved henvendelsesskrankerne i det offentlige rum.

PERSONER MED HANDICAP

Med henblik på at vi kan forsvare menneskerettighederne for handicappede har man med Siumut ved roret etableret en handikaptalsmand, ligesom loven om personer med handicap er blevet fornyet.

Hjælpeforanstaltninger samt støtteforanstaltninger for personer med usynlige handicap skal løbende forbedres og tilpasses løbende. Offentlig hjælp tilpasses så den i bedst muligt omfang matcher de behov der er i hjemmet. Ligeledes skal døgninstitutioner tilpasses behov og sikres bedst mulig bemanning i deres drift.

Der skal ske tilpasninger således at de handicappede personer kan finde beskæftigelse i passende arbejdspladser der matcher deres evne.

I samarbejde med kommunerne, skal forældre til handicappede børn, som bor i døgninstitutioner i andre byer få ret til en årlig besøgsrejse til barnets opholdssted.

Samfundet og omgivelserne skal forberedes til at integrere de handicappede personer, således at f.eks. brugere af kørestole kan få uhindret adgang til offentlige arbejdspladser, myndigheders og kommuners kontorer samt til banker o.l.

For at sikre at personer fysiske og psykiske handicap for bedre service, skal der uddannes flere servicepersonale til disse og sikre at de nuværende ansatte får udvidet deres muligheder for at blive opkvalificeret.

Personer med fysiske og psykiske handicap skal have forbedret deres boliger, skoler og service. Kommuner og Grønlands Selvstyre skal bevilge midler der matcher deres behov.

Omsorgen af personer med psykiske handicap skal forbedres og behandlingstilbud til misbrugere skal udvikles løbende.

Boliger til fysisk handicappede skal øges gennem byggeri af boliger der passer til de handicappede, ligeledes skal der etableres døgninstitutioner for de personer med handicap der ikke kan tage vare på dem selv.

Forældre til handicappede børn skal modtage bedre service. Der skal arbejdes for at de personer der arbejder, med de handicappede personer er blevet uddannet til at kunne varetage deres indsatser. Det er ligeledes nødvendigt at de personer der med handicap er flyttet til en anden by, får en mere fleksibel service. Hvis de handicappedes vilkår skal forbedres, er det nødvendigt at der er god kontakt til forældrene. Der skal være en tilfredsstillende ordning for de handicappedes besøgsrejser til deres familier.

Der skal være løbende opkvalificering af personale der arbejder med personer med fysisk og psykisk handicap.

Der skal udarbejdes planer for at sikre, at man tidligere kan diagnosticere usynlige handicap, og Siumut vil forbedre servicen over for dem. Der skal ske en vurdering om, servicen over for forældre med usynlige handicap.

For at sikre tidlig indsatser, skal daginstitutioners personale have mulighed for at få opkvalificering om de handicappede.

Der skal arbejdes for at opnå lette servicen over for forældre med handicappede børn.

FOREBYGGELSE OG BEHANDLING

Det er igennem det forebyggende arbejde, at en bedre livsførelse kan realiseres, hvilket skal ske i samarbejde med alle relevante instanser. Det forebyggende arbejde skal til stadighed udbygges – centralt og rundt omkring på de lokale bosteder. Borgerne skal medinddrages i de forskellige forebyggende tiltag.

Forebyggelsesrådet skal til stadighed fremkomme med forslag til målsætninger, metoder og deres tilpasning til vores samfund.

Forebyggelsesrådet skal til stadighed fremkomme med forslag til målsætninger, metoder og deres tilpasning til vores samfund.

PAARISA skal være det organ, der har ansvaret for fremme af forebyggende sundhedsmæssige og oplysende arbejder i Naalakkersuisuts og det kommunale regi. Siumut vil arbejde for, at PAARISA, i samarbejde med Naalakkersuisut og storkommunerne, udarbejder handlingsstrategier. I dag bruger vi store omkostninger til PAARISA og INUUNERITTA og samarbejdet omkring økonomien - især efter kommunesammenlægningerne - skal koordineres bedre.

Det er nødvendigt at misbrug og afhængighed af sukker bliver anerkendt som sygdom. Der skal arbejdes for tidlig indsats over for misbrug og afhængighed af sukker.

I dag er der rigtig mange unge der får foretaget abort og det går stærkt udover selvværdet hos mange unge og er en tung byrde for sundhedsvæsenet. Forebyggende indsatser skal udbredes der hvor de unge mødes, dvs. i klubber, idrætsforeninger o.l.

De præventive opgaver skal opprioriteres; ligesom behandlingen af seksuelle misbrugere og ofre skal kunne gå i gang.

Forebyggende indsatser mod rygning skal ske som tidlige indsatser, idet tidlig start på rygning øger sandsynligheden for at man bliver misbruger af euforiserende stoffer.

Misbrugsbehandling af alkoholikere, narkomaner samt ludomaner, skal samles under ét i sundhedsvæsenet. Behandlerne skal være ansat i sundhedsvæsenet og de borgere der har behov derfor, skal have mulighed for gratis behandling.

Vi skal bane vej for at borgerne deltager i sunde fritidsaktiviteter med positive indhold.

Når man betænker Socialområdets samlede budget hvert eneste år, bør det kunne lade sig gøre ved, at sætte nok midler af hertil, at foretage et forbedret forebyggende og rådgivende arbejde med henblik på, at nedbringe de betydelige omkostninger.

NATIONALE SKIKKE – KULTUR

Kalaallit Nunaat skal ledes på baggrund af vort eget sprog – kalaallit oqaasii - som det officielle sprog. Derfor skal en lov der beskytter vores sprog udarbejdes.

Siumut har til formål at skabe et godt og selvstændigt kulturliv, hvilket vi bl.a. kan markere ved at oprette en "Kulturens Dag".

Et velfærdssamfund kan også defineres ud fra et folk, der har et aktivt kulturliv og som skaber gode fritidsaktiviteter. Vi er alle forpligtiget til, at være med til at skabe de bedste betingelser for vore landsmænd således, at alle kan være med i kultur- og fritidsaktiviteter og lokaloplysning.

Et veludviklet kulturliv skal have sit afsæt med basis i samfundet og dets ønsker. Siumut mener, at tilskuddet til kulturlivet, skal være i overensstemmelse med de politiske målsætninger.

Siumuts mål er, at det grønlandske sprog i Vort Land, skal benyttes tilfredsstillende i fremtiden og at de grønlandske forfattere, får de bedst mulige rammer for deres virksomhed ved at etablere en forfatterskole. Siumut vil arbejde for, at vi her i landet igen får vort eget trykkeri. Siumut vil arbejde for at forfatterens værker, som i dag kan være svære at anskaffe, bliver genoptrykt. I forbindelse med genoptrykningen skal man ligeledes arbejde for at disse udkommer som E-Book og lydbøger.

Siumut har sat sig et mål om at det offentlige virksomheder alle skal have det grønlandske sprog som officielt sprog – vort sprog – skal være driftssproget. Siumuts mål er man inden udgangen af år 2025 har nået målet om at sproget skal være rent grønlandssproget, hvilket vil være gældende for de offentlige virksomheder og de ansatte der endnu ikke har lært vort sprog vil få mulighed for at lære vort sprog da det er et krav.

Med hensyn til nyhedsdækningen i Vort Land, skal der satses meget mere på de decentrale udsendelser ved at give de bedst mulige rammebetingelser. For at opnå det bedst mulige kvalitetsniveau i nyhedsdækningen, satses der på, at der er ansat uddannede journalister og teknikere på alle TV- og Radiostationer. Medierne skal styrkes, da disse er vigtige for demokratiet. Servicekontrakter for nyhedsmedier skal fornyes, så den bliver mere tidssvarende. Redaktører skal ansættes ud fra deres viden om samfundet, dets værdier og sprog. Der skal arbejdes for bevaringen af vores sprog.

Bevaring af stednavne er en del af bevaringen af vores nationale skikke og historie. Derfor skal registrering af stednavne og oplysning om disse foretages.

Indsamling af fortællinger, lokalhistorier, der har vigtig kulturel værdi, skal opbevares i lokalmuseer, Grønlands Nationalmuseum og arkiv og andre relaterede biblioteker. Der skal være bedre muligheder for at forske i vore kulturelle arv. Elever og studerende skal have lettere adgang til, at indhente oplysninger omkring vores kulturelle arv. Borgerne samt turisterne skal have adgang til at kunne komme ind og se på de genstande der indsamles til eftertiden. Derfor skal forbedringer af museer og udbygning af disse foretages.

Kunstnere, husflidsudøvere, forfattere og musikere, skal have mulighed for at dygtiggøre sig, ligesom deres mulighed for at distribuere deres arbejder skal forbedres. I og med Selvstyret medfinansierer driften af Katuaq, skal der på Katuaq's foranledning banes vej, for at formidle kunstnernes produktioner rundt om på kysten. Vi skal have et tættere kulturelt samarbejde med Norden, samt vore stammefrænder.

Vi kan ikke komme uden om at skulle styrke det grønlandske sprog i Nuuk. Derfor skal der foretages en særlig indsats for at sikre sprogets bevarelse.

Kunst, teater, musikudøvelse, sang og idræt er vigtige grundelementer i daginstitutionerne, i folkeskolen samt i uddannelsesstederne.

Der skal gøres en større indsats for den stadigvæk voksende filmindustri her i landet, dette kan bl.a. ske gennem oprettelse af et filminstitut.

For at bevare vores fangsttraditioner, så skal man i forbindelse med kvotetildelinger af kvoterede jagtdyr, tildele særlige kvoter til fangere der driver fangst på traditionel vis.

IDRÆT

Det fysisk og åndeligt sund samfund skabes blandt andet ved at øge idrætstilbuddene.

Siumut Støtter Timersoqatigiit Kattuffiats målsætning om, at Grønland bliver fysisk mest aktive land i verden i 2030.

Siumut ser det som vigtigt, at idræts- og kulturlivet i bygderne til stadighed styrkes og, at vi tillige etablerer mindre idrætsanlæg/samlingssteder, som er tilpassede bygdernes behov. Siumuts mål er, at skabe fritidsanlæg, der kan bruges i alle døgnets timer hele året rundt.

Der arbejdes for en idrætshøjskole - selv efter etablering af idrætshøjskolen, skal der altid være muligheder for at benytte udenlandske idrætsskoler.

Hundeslædekørsel sikrer vores kulturarv, derfor vil Siumut, i samarbejde med hundeslædernes landsorganisation fortsat arbejde for bevarelsen af hundeslædekørsel

Siumut vil bane vej for, at trænere og ledere, der arbejder med børn og unge får bedre arbejdsbetingelser og gode rammer for deres daglige arbejde. Børn og unge skal have sunde fritidsaktiviteter i form af idrætsaktiviteter, kulturelt baserede lege og aktiviteter, ungdomsrelaterede aktiviteter, for eksempel i form af musik m.m. Fritidsundervisningsaktiviteter skal styrkes.

Der skal gøres en indsats for at der her i landet kan drives professionel sport. Ligeledes skal landsholdsudøveres muligheder for at blive endnu dygtigere sikres.

Siumut arbejder for at vores land kan stille op til OL under vores eget flag.

Her i vores land er E-sport i fremgang. Derfor støtter Siumut at E-sport bliver en anerkendt sportsgren her i landet.

TRO

Siumut har til formål at skabe et samfund, som beforder sunde grønlandere, der fysisk og psykisk er ligevægtige og aktivt deltagende samfundsborgere. Indre åndelig styrke og et godt liv er helt i Siumuts ånd.

Grundlaget for den officielle religion, er baseret på den luthersk-evangeliske menighed.

Religion er individuel baseret på det enkelte individs følelser, derfor skal der være frihed til og mulighed for, at de forskellige trosretninger har deres virke i Vort Land.

Siumut har respekt for at den Lutherske Menighed i Grønland, køres på linje med den danske folkekirke. Siumut mener at menigheden, i samarbejde med bispesædet og dets repræsentanter, køres af menighedsrådene. Siumut vil, i samarbejde med de højeste klerikale myndigheder og dens repræsentanter, fortsat støtte tilpasninger.

Undervisning, uddannelse og videreuddannelse af forhenværende og kommende kirkelige medarbejdere fortsættes og tilpasses. Undervisning af kateketer genoptages, således der hvert år, kan optages nye kateketemner.

Bygninger der tilhører den grønlandske menighed, kirker, præsteboliger o.l. renoveres tidssvarende og vedligeholdes løbende. Administrering af præsteboliger, overdrages til Boligselskabet INI A/S.

KOMMUNER

Siumut har fra starten af respekteret de enkelte kommuners selvbestemmelse og vil fortsat arbejde ud fra denne forudsætning. Siumut arbejder for, at de enkelte kommuner er administrativt og økonomisk uafhængige og at disse fungerer på grundlag af de præmisser, der var grundlaget for den kommunale reform.

Efter kommunalreformen har det vist sig, at indlemmelse af Tasiilaq og Ittoqqortoormiut har medført svækkelse af borgernes muligheder. Østgrønland skal igen udvikles ud fra borgernes særegne identitet og ressourcer. Derfor vil Siumut arbejde for, at Østgrønland bliver en kommune for sig.

Siumuts grundlæggende kommunalpolitiske målsætninger:

- Alle beboede steder skal udvikles på lige vilkår
- Vores velfærd er ikke afhængig af hvor vi bor
- Samtlige bosteder skal sikres indflydelse og medbestemmelse omkring samfundsudviklingsmæssige spørgsmål
- Det skal være betryggende at udvikle samtlige bosteder, at kunne bo hvor som helst og udvikle alle ud fra økonomisk ligestilling. Hovedstaden, byerne og bygderne har hver deres egne kendetegn og har deres egen indbyggede styrke og mulighed for udvikling.
- Borgerservice i kommunerne, beskæftigelsesmuligheder og levevilkår skal være mere lige, og dette vil Siumut arbejde for.
- I arbejdet med kommunernes udvikling skal storkommunens evne til at klare sig selv økonomisk, socialt og miljømæssigt være grundlaget for udviklingen
- Udviklingen i kommunerne sker på grundlag af storkommunernes styrker og muligheder
- Kommunalbestyrelserne skal reformeres.
- De forskellige udviklingstiltag i kommunerne skal ske på basis af de styrker og muligheder der findes på de beboede steder
- Udvikling i kommunerne baseres på samarbejde og koordination mellem Selvstyret, Storkommunerne, virksomheder, organisationer og andre implicerede parter
- I de offentlige selskaber med bestyrelser, skal hjemkommunen sikres en bestyrelsespost.
- På de fleste udviklingsstadier er det kommunerne, der har ansvaret, derfor skal de store sagsområder som kommunerne står for, udvikles på grundlag af de aftaler, der er indgået
- Storkommunerne har pligt til at give bygderådene de størst mulige kompetencer i deres bygd
- Der henvises her til de af bygdekonferencen 2017 opstillede målsætninger
- Der skal være en sammenslutning for storkommunerne.

Siumut er åben for en tilpasning af storkommunen, såfremt dette er et ønsket støttes af flertallet af borgerne samt et enigt kommunalbestyrelse.

Siumut vil sikre, at storkommunerne bliver selv bærende ud fra storkommunernes særegenheder, værdier og styrker. Erhvervsudvikling i storkommunerne skal baseres på udnyttelse af både levende og ikke-levende ressourcer. Det er naturligt at storkommunerne samarbejder med udlandet om deres erhvervsmuligheder.

OFFENTLIG ADMINISTRATION

Der skal arbejdes for at mindske udgifterne i de offentlige administrationer, desuden skal der arbejdes ihærdigt på, at nedsætte omkostningerne til tolkning i institutionerne. Herunder skal man i forbindelse med ansættelse af ledere kræve kendskab til samfundet, samtidig vil det være et krav at man har kendskab til vore værdier og vort sprog og folk der indfrier disse ting vil blive foretrukket ved udvælgelsen til stillinger.

Der skal arbejdes for, at de offentlige virksomheders tryksager bliver trykt her i landet.

SELVSTYRE EJEDE VIRKSOMHEDER

Det skal undersøges, om der er mulighed for at decentralisere de selvstyreejede virksomheder, der befinder sig i Nuuk ud til kysten.

Der skal arbejdes for at flytte selvstyreejede virksomheder fra Danmark til Grønland.

På de selvstyreejede virksomheder skal man ved ansættelse af ledere kræve kendskab til samfundet, samtidig vil det være et krav at man har kendskab til vore værdier og evner vort sprog og har kendskab til det og folk der indfrier disse ting vil blive foretrukket ved udvælgelsen til stillinger.

Besættelse af bestyrelsesposter skal ske ud fra kvalifikationer, hvor viden om samfundet, værdier og sprog skal have afgørende vægt.

PRIVATISERING

I forbindelse med den måde vi har valgt at indrette samfundet på, kan borgerne med fordel have mere direkte medindflydelse og ansvar, hvorfor Siumut sagtens vil kunne leve med, at nogle af de selvstyrejede selskaber overtages af private, så længe at det ikke går ud over den samfundsmæssige service og ikke skader vores samfundsøkonomi og i øvrigt er sikret en solid drift. Man skal dog sikre sig, at privatiseringen ikke sker på engang og at der udvises rettidig omhu.

Det er ikke alle større selskaber der skal privatiseres bare for privatiseringens skyld, idet formålet med den samfundsmæssige servicering og grundlaget for virksomheden altid bør foregå på et sikkert og solidt grundlag.

I forbindelse med privatiseringen af de selvstyrejede virksomheder skal følgende nøje iagttages:

- Der må ikke ske nogen form for forringelse af den service som virksomheden yder i relation til sine samfundsmæssige forpligtelser
- I forbindelse med privatiseringen skal det så vidt muligt sikres, at borgerne er medejere og medansvarlige, dog således, at de almindelige forretningsmæssige principper overholdes
- Ved privatiseringen skal det sikres, at borgernes økonomiske og erhvervsmæssige værdier ikke løbes over ende.
- Ved privatisering skal det sikres, at fastboende arbejdskraft anvendes, og at man passer godt på det grønlandske folks kulturelle værdier.
- Ved privatiseringerne skal der tages hensyn til vores lands økonomiske konkurrenceevne i forhold til udlandet.

Siumut arbejder for at give mulighed at kunne opstarte privat virksomhed ud fra samfundets opstillede mål og interesser.

RETSVÆSENET

Siumut ser det som særdeles vigtigt, at man i et fremtidsperspektiv overtager retsvæsenet, dog skal man sikre sig, at staten først har udviklet og forbedret alle de berørte institutioner. Siumut finder det vigtigt, at retsvæsenet og kriminalforsorgen overdrages til Grønland, når det bliver økonomisk muligt at drive disse.

Siumut vil arbejde jf. Retsvæsenkommissionens indstillinger gennem medlemmer i Inatsisartut, Naalakkersuisut samt Folketinget.

Endvidere vil Siumut arbejde for:

- Vort Lands retsvæsen tilpasses forholdene i Vort Land
- Det er nødvendigt at udføre retssager udført af uddannede jurister
- Forsvarerne skal til stadighed sikres uddannelse og kurser
- Det skal være målet, at såvel den forurettede som den tiltalte, får bedre behandlingsmuligheder.

FORANSTALTNING OG KRIMINALFORSORG

Det er målet, at domfældelsen af den tiltalte, skal afpasses forbrydelsens karakter. Der skal ligeledes tages hensyn til de gældende forhold på gerningsstedet og i gerningsøjeblikket, samt den forurettedes levevilkår.

Det er målet, at ofre får en bedre omsorg og service, her tænkes ikke mindst på en hurtig hjælpeindsats til ofre, ligesom der skal ske en oplysning om hvor man kan hente hjælp.

Retsvæsenets virke skal ske fleksibelt og sammenhængende og skal i samarbejde udvikles.

Ud fra tidligere nævnte er det nødvendigt at de dømte bliver indsat i sikre omgivelser, dette med hensyn til offeret og den dømte selv. Staten skal afsætte midler til at der bygges detentioner i bygderne for at rette op på de særdeles uacceptable forhold i bygderne, og i dette initiativ er det nødvendigt at Selvstyret også deltager aktivt.

POLITI

Siumut arbejder for at hjemtage politi og kriminalforsorgen.

Der skal ansættes flere grønlandske politibetjente hvilket kan ske ved at forbedre de arbejdsmæssige forhold og ved at gøre det mere attraktivt at være politimand.

Siumut vil arbejde for at det grønlandske politis aflønning står i bedre forhold til deres ansvar samt lønniveauet i Danmark også i forhold til deres pension.

Når politimyndigheden hjemtages til Vort Land så skal miljø- og fangstkontrol overtages af politiet, således, at politiet også overtager uddannelsen af miljø- og fangstkontrol betjentene.

Selv om staten har ansvaret for politiuddannelsen, så mener Siumut at sprogegenskaberne skal have større vægt og at man ikke bør afvise ansøgere på grund af lave danskkundskaber.

Desuden mener Siumut at det er bekymrende at man i de sidste mange år har kunnet bemærke at grønlændere der har været i masser af år ved politiet, søger andre steder hen, og det bør ikke være en hæmsko for den enkeltes karriere at være grønlænder. Der optages kontakt til den danske stat omkring dette forhold.

UDENRIGSFORHOLD

Siumut arbejder for at vores land selvstændigt kan indgå bilaterale aftaler.

Vort Land står i de kommende år overfor store og tunge opgaver. Verdenssamfundet nærmer sig vores dør og banker snart på, ligesom verdensøkonomien - den internationale handels forudsætninger ændrer sig konstant.

Grønland skal forberede sig til at kunne klare disse enorme udfordringer, derfor må landet også forberede sig på at blive en aktiv medspiller i den økonomiske globalisering.

Verdensfreden, velfærden og de samlede ressourcer i verden styres af verdenssamfundet og de pligter, som man pålægger hinanden landende imellem i et øget samarbejde.

Siumut vil udvide, forstærke og fortsætte samarbejdet med vore stammefrænder igennem ICC, som er velorganiseret og har et stærkt globalt netværk.

Siumut forsvarer ICC's vigtigste mål og interesser ved,

- At forstærke samarbejdet i Arktis med vore stammefrænder.
- At forsvare det arktiske miljø.
- At fremføre Inuits rettigheder og interesser i respektive fora.
- At deltage fuldt ud politisk, i alle spørgsmål som angår arktisk politik.

Siumut ønsker, at det nordiske samarbejde fortsat sættes højt og bør forbedres, bla. via Nordisk Råd.

Siumut ønsker, at Grønland får større indflydelse i nordisk samarbejde med henblik på miljøbeskyttelse, beskyttelse og forsvarlig udnyttelse af levende naturrigdomme og med hensyn til ønsket om, at opnå bedre medindflydelse omkring vore arktiske farvande. Derfor ønsker Siumut, at vi får repræsentation i Nordisk Råd.

Siumut ser samarbejdet med Arktisk Råd som vigtigt. Siumut mener, at samarbejdet i Arktisk Råd giver bedre muligheder for en grundlæggende dialog omkring miljøet, samtidig med muligheden for at diskutere betingelserne for de arktiske landes levevilkår.

Siumut ønsker at få undersøgt, om der er mulighed for repræsentation i Europarådet. Siumut mener det er vigtigt, idet, menneskerettighedserklæringerne for de enkelte medlemslande og Europa i almindelighed, udarbejdes i Europarådet.

Siumut finder samarbejdet med IWC og NAMMCO som vigtigt. Siumut finder det vigtigt og ønsker at fremhæve os som grønlandere i det arktiske og vore stammefrænders vigtige placering.

Som arktisk folk er et af vore vigtigste kendetegn, at vi ikke kan undvære vore hav- og landpattedyr, for vi lever af dem. Derfor er det af største vigtighed for fremtiden, at vi har mulighed for at forvalte, fange og konsumere disse fangst dyr på den mest bæredygtige måde. Derfor er det nødvendigt at oplyse omverdenen om, at vores levende ressourcer er grundlaget for folks åndelighe, levevis, kultur, erfaringer og økonomi.

Siumut ønsker Vort Lands handel med udlandet, politiske interesser og muligheder skal styrkes, via velarrangeret dialog med enkelte og flere lande.

Siumut ønsker, at Vort Land skal deltage aktivt i verdenshandelsorganisationen, WTO. Siumut ønsker desuden, at vore interesser i udenrigshandel skal ske via WTO's forpligtelser til de lande, som vi handler med, således at de indlysende fordele herved indhentes via de samarbejdsaftaler som vi indhenter ved medlemskab af WTO.

Siumut ønsker og arbejder for, at vi under WTO, opretter en arktisk handelsaftale. Derved vil det blive muligt for os og vore stammefrænder i Alaska og Canada, at åbne op for en handel med vore pattedyr til det amerikanske marked i USA.

Siumut ønsker et øget samarbejde med EU, uden at formålet dog er, at vi bliver medlemmer af EU. Siumut ønsker ligeledes et ligeværdigt samarbejde mellem EU og Vort Land. I ønsket om, at opnå de bedst mulige resultater og en mere ligeværdig dialog mellem Naalakkersuisut og EU, skal der udfærdiges en ny samarbejdsaftale med EU, som Siumut anbefaler snarest muligt at færdiggøre.

Siumut finder det vigtigt, at vi er med i Permanent Forum i FN. Dette forum befinder sig under ECOSOC, som er et forum for økonomi, menneskerettigheder og som er et rådgivende råd. I dette forum er der muligheder for at drøfte enkelte medlemmers dagsorden omkring oprindelige folk, økonomi- og samfundsudvikling, kulturelle emner, miljøtemaer, uddannelsesspørgsmål, sundhedsspørgsmål samt menneskerettigheder. Siumut ønsker, vi skal have adgang til talerstolen via en repræsentant, som samtidig kan være en koordinator i forhold til medlemmerne af FN.

Siumut ønsker at Vort Land som følge af sin vigtige geopolitiske placering i den Nordligste del af verden, skal have mere direkte indflydelse på verdenssamfundets udvikling. Det er derfor, at Siumut har et ønske om, at Siumut er selvstændigt repræsenteret i FN.

Siumut støtter medlemskab af NATO som følge af samarbejdet omkring fredsbudskabet. Idet at Vort Land bliver medlem af NATO, vil vi deltage i at skabe en bro mellem Nordamerika og Europa. Endvidere ønsker Siumut, at Vort land deltager i Danmarks NATO-møder og, at vi får selvstændig forhandlingsstatus.

Siumut mener, at Vort Land af de andre lande anses som et land man kan stole på, og at man ser Vort Land som et sikkert område og, at det at vi anses for at være samarbejdsvillige skal styrkes og udvikles.

Vort Land kan først overtage det fulde ansvar for udenrigspolitikken når vi bliver en stat. Det er da også på det grundlag at Siumut anser det som særdeles vigtigt og har det som mål at Vort Land bliver en stat.

Indtil Vort Land er blevet suverænt selvstændigt, så må vi arbejde på at samarbejde med den danske regering for at øge medbestemmelsen og ansvaret. Som følge af Vort Lands status som et selvstyret område så er de næste par år helliget udarbejdelsen af en selvstændig grundlov. I forbindelse med udarbejdelsen af grundloven skal der tages stilling til hvorledes Vort Lands udenrigspolitiske områder og forsvaret af landet skal ledes når Naalakkersuisut overtager dette ansvar.

Det er Siumuts mål at Vort Land skal etablere en selvstændig repræsentation i vort naboland idet vi allerede har et større handelsbaseret samarbejde. Dette vil betyde at vi i fremtiden som minimum skal have etableret repræsentationer i følgende lande: Canada, Island, EU, USA, Danmark, Norge, Kina, Storbritannien og Japan.

FORSVAR – REDNINGSTJENESTE

Siumut arbejder for at vores land får sin egen forsvarsstrategi og udarbejdelse af en Arktis strategi.

Siumut er bevidst om vores lands strategisk vigtige placering.

Siumut arbejder for, at vores land i fællesforståelse med den danske stat får ansvaret for forsvaret.

Siumut vil arbejde for, at forsvarsaftalen med USA der blev indgået i 2004, skal danne et passende grundlag for vores stats tilblivelse og til stadighed udvikles derfra.

I Siumut vil vi arbejde for, at vi får det fulde ansvar for inspektionen inden for vor egen territorialgrænse. Siumut arbejder for at kan vi gennem uddannelser selv sørger for grænsebevogtningen.

Siumut arbejde for at Grønland selv etablerer GREEN-SAR. GREEN-SAR vil være en organisation for det grønlandske redningsberedskab. GREEN-SAR skal stiftes sammen med danskerne og det Islandske ICE-SAR.

Siumut vil arbejde for at Kangerlussuaq bliver uddannelsessted for forsvar, politi, redningsberedskab og brandvæsen. Ligeledes skal der arbejdes for at man også der kan tage en uddannelse i livet i Arktis.

Siumut ønsker, at idet, vi har en strategisk vigtig placering i det Arktiske område, at vi gør bestræbelser på at gøre vores indflydelse mere synlig, derfor ønsker Siumut, at vi får en selvstændig repræsentant i FN.

Siumut støtter medlemskabet af NATO, idet NATO er en organisation for fredelig sameksistens. Grønland kan med sit medlemskab i NATO, pga. sin strategiske placering være bindeled mellem Nordamerika og Europa. Siumut ønsker tilligemed, at Naalakkersuisut har repræsentanter med på NATO-møderne.

Siumut ønsker, at der etableres et beslutningsdygtigt forum under FN og NATO, som skal varetage, at de forskellige love, traktater og overenskomster overholdes og, som skal arbejde på at afskaffe ulighed.

Siumut ønsker at vores land deltager i NORDEFCO. Vi ønsker at man undersøger hvorvidt man i lighed med Island og Norge kan udøve kontrol med vores luftrum, sådan at vi kan være med til at løfte den opgave der i dag varetages fra Danmark.

Benyttelse Vort Land til forsvarsmæssige formål og vores egen ret til selv, at træffe beslutninger herom, kan i takt med en gradvis forøgelse af vor selvbestemmelsesret, øges i takt hermed. Vort Lands medlemskab af NATO som en suveræn stat, står Siumut fast på. Det er Siumuts mål, at vi selv overtager de direkte forhandlinger med USA, omkring placeringen af deres militære anlæg i Vort Land. Med tanke på

kontrakten om de senere års servicering af amerikanerbasen i Pituffik, men også her på det sidste omkring militærbasens forsyning, så er det Siumuts ønske, at Vort Land i denne sag skal have en garanti om, at vi også får noget ud af det, hvilket Naalakkersuisut i forhold til USA må arbejde på således, at der bliver gensidig forståelse og grundlag for, at få etableret nye kontrakter.

Der skal arbejdes for, at vi fastboende bliver mere inddraget i landets forsvar, under eget flag. Vi skal benytte os mere af de unge og voksne, som frivilligt ønsker, at være med i vort eget forsvar, i fiskerikontrollen og i Sirius patruljelignende opgaver.

Derfor arbejder Siumut på, at der skal etableres velarrangerede inspektionsuddannelser.

Siumut arbejder for at der i fiskeri og territorialkontrollen altid skal være mindst 2 skibe der udfører kontrolarbejdet, det vil sige i Østgrønland og i Vestgrønland. Der opfordres til, at der straks indås en aftale med den danske regering desangående.

BEREDSKAB - BRANDVÆSEN

Det er vigtigt at vi her i landet altid har et katastrofeberedskab. Det er vigtigt at en velfungerende beredskabskommission, ligesom alle parter i samfundet skal inddrages kommissionen. Der skal udarbejdes klare beredskabsplaner for flykatastrofer, skibskatastrofer, naturbrande, alvorlige brande i boligblokke samt andre. Ligeledes skal planer for inddragelse af borgere løbende oplyses.

Siumut vil arbejde for at beredskabsplanen løbende bliver tilpasses og fornys. Det skal sikres at borgerne kan leve et trygt liv, uanset hvor i landet de bor.

Beredskabskommissionen skal reformeres sammen med de implicerede parter.

Der skal ske klare bestemmelser om ansvar og pligter ved en katastrofeindsats.

Der skal arbejdes for at beredskabspersonalet bliver aflønnet i et passende niveau i lighed med almindelig lønnet ansættelse.

Der skal arbejdes for at de løbende får opkvalificering i forureningsbekæmpelse til havs og til lands, ligesom der altid skal stilles passende materiale til rådighed.

I takt med øget turisme skal beredskabet og indsatsen over for krydstogtskibe udvikles.

Oplysningskampagner om forebyggelse af ulykker i havet og i landet skal blive til en fast tjeneste.

Brandberedskab

For at sikre at borgere i bygder og byer har en tryk hverdag, vil Siumut arbejde for at skabe klare lovgrundlag for brandberedskabet samt for at sikre at der ikke skal stilles spørgsmålstegn ved brandmændene, derfor:

En samlet brandskole og skole for redningstjenesten skal etableres i Kangerlussuaq. Der skal ligeledes ske uddannelse om de indsatser som beredskabsfolk udøver.

I alle bygder og byer skal der være tidssvarende brandbekæmpelsesudstyr.

I folkeskolen skal der være undervisning i førstehjælp samt i mindre grad udføres oplysning om brandslukning.